

~~N° 200~~
3603.

H. Laakmann'i raamatukogu.

N° 324.

See raamat maksab föidetud
.....kop. Kes raamatu ära rikub
ehk kautab peab tema täit hinda
ära tasuma.

A 3603

159 ~~4463~~

10

Pühha

joulo laupäwa õhto,

ehf

Anton se waene laps.

Üks armas jut.

H. Laakmanni
lühk. k. kingit. 1916

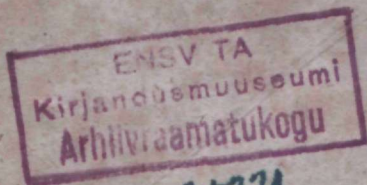
Tarto linnas 1844.

Trükitud H. Laakmanni kirjadega ja temma
fullo ninf warraga.

Der Druck ist unter der Bedingung gestattet,
daß die gesetzliche Zahl Exemplare der Censurcomität
übergeben werde.

Dorpat, d. 9. Septbr. 1844.

Censor Sahmen.

25321

Esimesne peatük.

Joulo laul.

Pühha joulo laupäwa öhtul käis se waene Anton, üks armas kahheksa aastane poisikenne, weel eddasi möda lummitand teed. Sel waesel poisikesel ollid temma ärmatand juksed ühhe musta öllise kühbaraga faetud mis temmale weel nullisest suwest olli ülle jäänud, ja ta palled punnetasid mõllemad kängest külmaft. Temma olli soldati modi rietes ja olli temmal üks tulli punnane Hussari kampsullikenne selgas. Parremas käes olli temmal üks tuggew krep, ja selgas kandis temma ühte reisi-kimpo, kus sees kii temma hea warra olli. Ugga ta olli rõmus ja murreta, ja temmal olli sest tallisest illust ümberringi ja neist lummetand pöfastest ja pudest tee äres süddamelik rõõm. Siis läks päike tulli punnaselt loja. Ja kii kõrreksed ja oksad elkisid kui punnased tulle kibbenet, ja ka need liggidal männi-metsa puu ladwad läikisid öhtu punnas kulla karmalissed.

Anton mõtles siina küllasse, mis teine pool metsa olli, weel ilma sure waewata joudwad, ja läks julgeste ja süddamelikkult siina paksu, pimmeda metsa sisse. Temma lodas seal küllas enneselle head joulo pühhad sada; sest

temma olli kuulnud, et need tallopojad seal piddid noukad ja armolissed ollema. Agga ta polnud weel ühte werend tundi aega käinud, siis effis ta õige tee peält ärra, ja läts ifka süggawemalle selle pakso, pärrato mäggiſe metsa siſse. Ta piddi peakeselt allati läbbi süggawa lumme astuma, ja mitto kord waus ta hopis nende aukude siſse, mis lummega ollid näggematta kinni kaetud. S tulli peäle ja tousis ka weel üks kange külm tuul. Pilwed kattsid taewast, ja kustuſtasid kifi tähhekeiſi, mis läbbi pimmeda männi: õkste weel paissiſid. Mi ſai siis kot-pimmedaks ja affas weel ueste pakſuste lund ſaddama.

Se waene poisikenne ei leidnud ennam ommast teest ühtegi jälge, ja ei teadnud ennam kus pole eddasi woi taggasi miina. Wäſſinud ſest pikkaſt effitusse käigist ei joudnud temma ennam eddasi miina. Temma jäi ſeiſma, wärrises külma perrast, ja affas halledaste nutma. Ta panni omma reiſi, kimpu lumme peäle mahha, langes ſiina kõrwa põlwile, wöttis kübbarat peast ärra, tõstiſ ommad külmaſt kangeks jänud käd taewa pole ja pallus ärdaste nuttes: „Oh ſa armas Iſſa taewas! Oh ärra laſſe mind ſiin üſſikuſ metsas külma kätte ärra ſurra. Wata, ma ollen jo üks waene laps, ja mul polle jo ennam iſſa ei ka emma. Mul polle ennam muid ſeddagi kui agga Sinna. Agga ſinna olled jo kifi waeste laſte iſſa! Oh ärra laſſe mind ärra,

külmetada; heida armo omma waese lapse peäle. Tænna on jo se õ millal Sinno poeg selle ilmaile sündis. Temma pärrast kule minno pallumist. Oh, ärra lasse selsammal ööl, kui kif se ilm ennast ülle selle jummalikko lapse sündimisse rõmustap, mind waest poisikest siin üksikus metsas mitte ärra suira." Ta panni omma wäsinud pead omma piisikesse kimp peäle, ja õhkas ja nuttis kibbedaste!

Agga kula — siis kulis ühhe korraga, kõrwalt kõrgeft alla, ni kui armsad kandle heält, ja üks immelik illus laulo heäl tousis ni et paed sest wästo kõllisid. Selle poisikesse melest olli ni, kui olles ta Jummal pühha inglid kuulnud laulma. Temma tousis ülles, kulas ja panni käed risti kokko. Tuul olli ärra waigistand, ni et ükski kõrrelenne ennam ei liikunud. Ütle matta illus olli se laulo heäl sel õsel seäl süggawas waikises metsas. Rääud kulis ta selgeste need sannad: „Ole julge iggas häddas, Sest wata omma armsad poega on Jummal sinnule ärrapeästjaks andnud! Temma peäle loda, ja wotta süddat, Mis pahha on, teep temma jälle heaks; Ta armastap sind kui omma ello.

Rääud jäi jälle wait, kui et agga weel maddal kandle heäl järrele ellises. Sel waejel Antonil sai sest üks immelik tundwinne ta süddamesse. Oh, ütles temma, sedda tundsid wist need karjatsed ka Petlemmas ommas süddames, kui nemmad seäl sel pühha ööl

sedda taewa laulo kuulsid ; ka minna tahhan jälle neeste süddat wötta ja rõmus olla. Tõeste saab siin liggi head rahwast ellama, kes mind wasta wöttawad ; sest ma lodan, et nemmad ingli wifil ütsi ni illusaste ei laula, waid et neil ka ni söbbralik meel on, kui neil inglidel. Temma wöttis omma kimpokest ja läks siina lingo otsa — selle koha pole kust ta sedda armsad laulo heält kulis tulles. Ta olli wahhest mõnda sammo läbbi pöaste läinud, siis paistis temmale üks elle tulle walgu wasto, mis jälle koha ärra kaddus, nattuke aja pärrast jälle paistis, siis jälle mõnneks filma pilguks ärra kaddus, ja siis jälle elle daminne paistis, ja sedda wifil wahheldas. Anton läks nüüd rõmsaste eddasi, ja sai ühhe maja jure, mis ütsikult metsas seisis. Temma kopyutas kaks, kolm kord ukse külge ; temma kulis ka kül mitto rõmsad heält seäl majas, agga ütski ei wastand temmale. Nüüd katsus ta sedda uft lahti tehha, se olli agga linki peäl finni. Temma läks siise, kobbis kawa seäl esikus pimmedas ümber, ja otsis sedda toa uft. Wimaiks leidis ta sedda, teggi sedda lahti — ja jäi immetsemisega seisma. Üks elle walgu mitmest kindlest paistis temmale wasto. Temma melest olli ni, kui et ta olleks Parradisi, ehk lahtisse taewasse watanud.

Toa nurkas, kahhe afne wahhel, olli üks wägga illus pilt kus peäle üks maa koht olli ni selgeste malitud, kui et se olleks diete few-

wadesel ajal filmi ees nähha olnud — üks
mägginne koht tõrge sammelledud kaljodega,
rohkeliste männi-metstega, tallo majadega,
lambo karjadega, kige nende karjatsuga, ja ühhe
pisikesse liinaga üllewel mäe otsas. Agga kes-
kel sedda maa-kohta olli üks kaljo: auk — seal
olli se laps Jeesus nähha — pühha Maria — se
armwäart Josep — need karjatsed kummarda-
mas, ja üllewel lendasid inglid rõmus. Se kog-
gona pilt wälkis immelikkult ilgades; nenda kui
ollets sinna peäle arwamatta palju tähheteisi
olnud külwatud, nenda kui lehked ja rohhud
kewwade ajal ilgawad, kui rohkeste on lastet
peäle saddanud.

Need perre-rahwas ollid siina se lapse Je-
susse sõime ümber ennast kofko koggonud. Üh-
hel pool istus se issa, ja temma põlwede wahhel
seisid kannel; teisel pool istus emma sel olli
se kige pissen laps süles. Kaks armsad
lapselast, üks poisikenne ja üks tüdrukukenne,
seisid möllematte wannematte wahhel, watasid
waggaselt siina Dnisteggija sõime peäle ja
tõstsid käsfi ni samma ülles, kui need waggad
karjatsed, kis sõime ees kummardasid. Nüüd
mängis issa jälle kannelt, ja emma laulis
omma armsa ingli heälega neid sannu seist
laulust, mis Anton enne metsa olli kuulnud.
Need kaks last laulsid omma penikesse, elleda
heälega rõõmsaste, ja issa laulis Basji, ja
mängis kandle peäl. — Remmad laulsid:

Wiis : Ku titus olgo iggawest.

So söime jures Jesufe!
Ma seisan, oh mo ello!
Ma tullen, kingin Sinnule,
Mis Sinna annud mulle:
Se on mo hing, waim, südda ka,
Kif sedda wötta armoga
Ja te So mele pärrast.

* * *

Sest enne kui ma sündisin,
Sa sündsid õnneks mulle,
Ka enne kui weel arwasin,
Mind wötsid ommaks fulle,
So kässt mind weel polnud teind,
Kui sinno südda noudma läind,
Ka minno ommaks sada.

* * *

Mind kattis pimme surma õ,
Sa päwaks mulle toudid,
Oh päike! sa mo hingesse
Suurt ello walgust süütsid
Mis sedda kallist usso tulb
Teind põllema mo hinges sult,
Lõymatta illus päike!

* * *

Kui minno südda saggeste
Mo ihhus kurb on, nuttab,
Sa hüad mulle heldeste:
So söbber abbiks töttab,
Mis leinab sa mo wennike?
Et olle rõmus järgeste,
Ma maksan sinno wõllad.

* * *

Nüüd lodan ma mo peästia!
 Mis sa ei kela mulle,
 Sind hoida hinges lõpmata
 Ja ifka jada sulle:
 So söimeks wõtta wasto mind,
 Oh tulle, tulle, heida end
 Ja k. if so rõmo fenna!

* * *

Mi alw kui ollen, mõtlen kül:
 Kuis pean sind wasto wõtma?
 Ma ollen waene põrm ja muld,
 Sa keige asja loja!
 Sa süüski wägga helde meil,
 Sa ühtegi ei põlgand weel,
 Kui alw se ial olleks.

Anton seisis weel ifka lahti tehtud ukse
 ees, ja piddas ukse linki ühhes käes, ja küb-
 barat ja leppi teises.

Temma filmad ollid allati selle ilusa pilti
 peäle, Jeesuse söimega, pöratud, ja lahtrise
 suga fulas ta sedda laulo ja kandle mängi
 heält. Ükski ei pannud tedda tähhele. Agga
 wimaks tundis se emma sedda külma, mis
 lahti tehtud uksest tuppa pugges, ja watas
 ukse pole: „Armas Summal, hüdis temma,
 tuida se laps sel pimmedal ööl läbbi selle
 pakso metsa sija om sanud? Waene, waene
 poisikenne — sinna olled wistist ärra eksind!“
 „Oh, ja, ütles Anton, minna eksisin metsas
 ärra!“ Kif watasid nüüd ukse pole. Keil
 kahhel lapsel olli sedda eksinu poisikest südda-
 mest halle, seisid agga nattu ke woõrastates,
 et temma nendele woõras olli. Se emma

läks laps kae peäl temma jure, ja küsis temmalt söbbralikkult: Kust sa siis olled, armas piisikenne, mis sinno nimmi on ja kis so wannemad on? „Oh sa armas Summal, ütles Anton ja ta sinnised silmad ollid wet täis, mul pollegi enam koddõ kofta. Minno nimmi on Anton Kroner. Minno issa on sõjas otsa sanud ja mo emma on minnewal süggisel hädda ja murre perrast ärra surnud. Minna ollen siin maal foggoniste woõras ja ekfin ilmas ümber kui üks kadonud lamba- tallekenne.“ Temma affas räkima kuida ta nüüd samma metsas sures häddas olnud, kuida ta seäl nende laulo kuulnud ja seddawisi teed nende maja jure leidnud. Ta tahtis weel eddasi räki, agga ta heäl jäi finni, sest ta külmetas wägga. Sojas toas tundis ta sedda külma essiteks weel öiete. Ta wabbises külma perrast ni et ta ambad löggisesid.

„Oh sa waene Anton, ütles se emma, sinna ei sa jo külma pärrast enam räkida, ja nälginud ja wäsfind sa wist ka saad ollema. Panne omma kimpokest ärra, ja istu mahha; minna tahhan sulle soja leent anda, ja mis mul muido weel õhto-sögist järrele jänud.“ Reed kaks last, Kristjan ja Katrina, wõtsid nüüd halleda melega temma kühbarat ja keppi ja sedda kimpokest ärra panna. Katrina panni kimpokest pinki peäle, Kristjan panni kühbarat siina peäle ja tugges keppi ühte nurka. Pärrast sedda wisid nemmad omma piisikest küllalist

laua jure. Se emma tõi leent ja üks suur tüf pühhade kofi ja fedetud plomi marju. Ja istus isse teisele pole laua jure, ja naeratas rõõmsaste, et Antonil söminne suu järrele olli. Agga need lapsed jäggasid temmale rohkeste ommast pühhade andidest — illusaid punnasid ounu, kuld-kollased pirnisid ja suri pählaid. Ka se piisike Lisa emma süüles andis emma kässu järrele omma piisikest purpuri, punnast ouna, mis ta ommas piisikeses käes piddas, ja kus häddalt ta piisikesed sõrmed ümber ullatasid.

Se soe leem tulli Antonile wägga heaks, ja se kaunis soe tubba kossotas tedda nüüd diete. Temma sai jälle terraseks ja rõõmsaks. „Agga mis teil seäl toa nurkas üks kallis illus asji on!“ alkas ta nüüd räkima. Ta olli jo sögi ajal ühte puhko siina üles söime pole watanud. „Se on jo kewwade kest talwe ajal!“ ütles temma. „Ni suggust immelikko illusad asja polle ma weel ellades näinud. Ma pean sedda ommetegi liggimalt watama.“ Temma kargas siina, ja need kaks last läksid temma järrele. „Kas sa ka tead mis se kif tähhendap?“ küsis Katrina. „Muidogi et ma sedda tean, ütles Anton. Se tähhendap Jესusse sündimist. Agga mis se üks wägga illus, armas lapsokenne on! Temma palle, näggo on ni illus walge ja punnane, kui lilled ja rosid. Ja kuida ta silmad ilgawad, ja mis rõõmsaste ta naerab!“ „Agga se polle

mitte se pärris Jesu lapsote! ütles Katrina. Jesus polle nüüd mitte ennam laps; Lemma on jo ammo üles taewa läinud." "Kül ma sedda tean, ütles Anton. Kas sa siis mõtled et ma üks paggan ollen? Sedda on jo pea kaks tubhad aastad, et kui Jesus laps olli ja söimes maggas. Se kii siin on agga sedda wisi tehtud, et meie lapsed, kigist selle läbbi parreminne arro same. Se seäl üllewel on, ma mõtlen, se Petlemma lin. Eks polle ni?" Katrina fitis peäd nikkutes tõeks. "Kas sa näed nüüd, ütles Anton, et ma kii tean! Ma polle mitte ni rummal, kui sa arwad."

Need lapsed naersid ja näitasid Antonile ka neid kige pissemid asjo mis seäl pilti peäl olli, agga need ollid nende melest kii wägga tähtsad. "Wata agga, Anton, ütles Katrina, sedda illusad walged lammast siin krusi willaga, ja need kaks illusad tallekest seäl kõrwas! Wata, siin ümber ringi on terve karri sömas, ja seäl seisab se karjane ja puhhup omma willet. Seäl kennas majakesses kahhe ratta peäl maggab ta õsel." — "Kas sa ka näed, ütles Kristjan, kuidas üks allikas seält kaljo seest, kui üks penike hõbbe lõngakenne, wälja keeb, ja siina selge järwe sisse jooksab? Wata, kaks walget luite omma kowwera kaeltega ujuwad järwe peäl, ja watawad omma warjo seäl tassase, selge wee sees." "Seäl, ütles Katrina, tulles üks karja-tüdruk sedda äkkist mäe teed alla, ja kannab sühte finni kaetud

formi pea peäl. Selle sees sawad ounad ehk munnad ollema, neid ta kannab söime jure." "Sa, wata, ütles Kristjan, seält ajab üks ühte kotti färro peäl mäe wahhelt ülles. Agga mis selle kotti sees on, sedda ma ei tea üttelda." Ni rätisid need lapsed armsaste, ja ükski firjo puttofas, mis kaljo külges rippus, ehk konna- karbifenne, mis järwe äres olli ülles malitud, ei jänud tähhele pannematta.

Hea kül, ütles Anton, se on fik wägga illus. Agga se fige illusam on ommetegi se taewa lapsfenne! Se rõmüstab mind fige ennam. Sest selle lapse läbbi, mis siia on malitud, on meid taewane Issa surest häddast päästnud.

Teine peatük.

Maene Antoni luggu.

Se perre-issa, kelle majas Anton ni heaste sai wasto woetud, olli üks Krono metsa hoitja Saksamaal. Temma istus, se aeg kui lapsed üks teisega ni rätisid, omma toli peäl ahjo jures, ja olli hopis möttete sees. Temma emmand istus ka, se piisem laps süles, temma kõrwale ühhe toli peäle, ja ütles nattuke aega pärrast sedda: "Miks sa ni wait olled, ja mis üle sa järrele mötled?" Minna mötlen neid sannu järrel mis meie enne laulsime, ütles se metsa hoitja issand. Sinna nüüd kül olled ni teinud kui need laulo sannad käsksid, ja olled selle waese poisikessele toito ja soja andnud. Agga minna mötlen, et meie woiksime weel

ennam head temmale teha. Wata, tanna on se pühha õ. Meie pühhendame selle õ mälletust, millal se jummalik laps sai ilma sündinud, kis meie ja kiki inimiste heaks on ilma sisse tulnud. Sa müüd sadab meie Jummal otsefohhe tännasel ööl üht last sija, kel lele ehk meie woime õnneks olla. — Lunnastaja tuli kui üks woõras selle ilma sisse, ja temmal polnud kus ta omma pead olleks woind mahha panda, ni kui et ta selle läbbi olleks inimiste headust tahtnud katsuda. Agga Petlemma liina rahwas näitabid fohhe omma armota süddamit, ja lüffasid tedda jo fohhe esiteks lojuste jure lauta; kas meie sedda pois siin ka peaks ni ärra lüffama? Agga üttele mulle omma süddame möttid selle ülle õige awwa, liikkult, Eisa, mis meie peame teggema? — Peame sedda poisikest enneste jure wõtma? —

„Jah, üttele emmand, röömsa melega! „Sest „mis teie ühhele neist pissemist tete, sedda ollete „teie minnule teinud, üttele jo se, kis tännasel „ööl sai sündinud. Sa se Anton näitab mul „üks õige hea, tassane pois, kel ka üks ausa „meel on. Temma näeb ni wagga ja ilmsüta „wälja, ja, et ta kül ferjab, siiski polle ta julge „ja häbbematta. Wist on ta ausa wannematte „laps. Temmal on ni tarf õppetud jut, ja „et ka kül ta punnane kampsullike kullunud on, „siiski on se heast kallewist tehtud. Kus wiis „sõwad, seäl saab ka kues sõnuks. Sättame „sedda poisikest ennestele!“

"Sinna olled ommete ü's hea, armas naene, ütles se isfand, ja piggiſtas temma kät. Summal ſaab ſedda ſinnule taſſuma, ja mis ſa ühhe woõra lapſele teet, meie omma laſte kaſſuſs laſtma tulla. Siisfi peame ſedda poisſi eſſiteſs kaſtma, kaſ ta ka ſelle hea tö wäärt on."

"Anton, tulle ommeti ſija!" hüdis ſe iſfand kaunis waljuſte. Anton läks ja ſeiſis temma ette, ni püſti ja traſs, kui ſoldat ommo peäliſko ette ſeiſab.

"Sinno iſſa, ni affas ſe iſfand räkima, olli ſiis üks ſoldat, ja ſurri omma iſſa-maa eeft ſöddides. Mo, ſe on ſulle kül hallelik, agga temmale on ſe au ja kido wäärt. Agga juttuſta meile weel ennam omma wannematteſt. Kus teie enne ſödda ollite. Kuida ſo iſſa ſurri? Kuida ſo emma ſurri? Kuida ſa ſija meie metsa ſaid? Laſſe ommeti kuulda!"

Anton juttuſtas: "Minno iſſa, Summala pärralt olgo temma hing, tedda nimmitaſid need huſſarid iſſa Wahtmeiſtri iſſandaſs. Meie rüggiment (polf) olli, minno mäppetuſſeſt ſadik, Glatſi liſinas Slefſiamaal korteris. Minno emma õmbleſ iſſa hoolſaſte ja teniſ ſellega paljo. Temma olli tarf kääſi-töle. Siis tulli iſſa ühhel päwal ruttuſte ſöddo ja ütles: "Södda on; meie peame homme ärra minnema!" Ta olli üks wahwa mees, ja olli tarf ſelle aſja poleſt. Agga mo emma ehmatas wägga ja nuttis halledaſte. Ta ei tahtnud

tedda üfsi laste minna; se jummalaga jät-
minne olli temmale wägga raske. Ta kui
emma tedda paljo sai pallunud, wöttis ta
meid wima's liggi. Meie laskime kaugele —
kaugele eddasi. Ühheforraga ütteldi: „Waen-
lane tulles peäle.“ Minno isä ja need husa-
rid piddid temmale wasto minnema. Minna
ja mo emma jäime järrele. Siis olli meil kül
suur hirm, kui meie kaugele sedda hirmsad
lastmist kuulsime. „Oh, ütles emma mulle,
igga paufu kuuldes lähhäb kui moõk läbbi
mo süddame. Sest minna ei tea jo mitte,
kas se kuhl läbbi so isä süddame ei tikko.“
Meie nutsime ja pallusime, ni kaua kui se
lastminne turis. Siis kül tuli isä õnnelikult
ja terve taggasi. Mi läks se mitto ferd. Agga
ühhel päwal pärrast lahkinget tuli üks husar
mo isä hobbosega tühjalt ajades küllasse
taggasi ja ütles, et mo isä on raskeste hawa-
tud, ja et ta paar wersta küllast lahkinge
platsi peäl maas on, ja kül wist saab ärra
surrema. Emma ruttas kohhe minnuga temma
jure. Ta olli ühhe pu al maas. Üks wanna
soldat olli temma jures põlwele maas ja piddas
tedda tassaste omma kättega, ni, et isä omma
pead selle wahwa sõamehhe rinda wasto woi-
tuggeda. Weel kaks teised soldatid seisid seal
jures. Mo waesel isä olli läbbi rindo lastud
ja ta olli ni kahwatand ja walge kui surrija.
Meie näggime kül, et ta meile weel midagi
tahtis üttelda; agga ta ei joudnud ennam

rävida. Siis watas ta omma surrewa filma, dega weel üks ferd halledaste minno peäle, siis watas emma peäle, ja siis taewa pole üles. Mõnni filmapilt parrast sedda heitis ta omma hinge. Emma ja minna nutsime ni et filmad tahtsid ärra kustuda. Se surnud sai esimesse firrifo aea peäle ärramattetud. Mõnned pealikto herrad ja paljo soldatid tullid ja saatsid sedda surnud. Se trompeti heäl olli mul ni immelik ja ni halle, et mo melest weel on, kui et ma sedda ifka weel kuleksin. Nemmad näitasid temmale weel sedda wimeist au, ja lastsid püüsidega hauda. Minna ja mo emma said sest kurblikkust au näitamisest ni ligutadud, kui olleks meie enneste peäle lastud. Paljo soldatid pühkisid filmi, kui nemmad haualt taggasi pöörsid. Agga minna omma emmaga tahtsime filmaweeks ärra sullada.

Emma tahtis nüüd jälle omma male taggasi minna. „Mul polle seäl kül ennam ühtegi suggulast, ütles temma, agga siiski weel üks hea sõbber; se saab meid wist omma majasse wasto wõtma, ja ma mõtlen, seäl ommast tööst sind ja mind toita.“ Agga kui häddalt saine mõnni pääw eddasi läinud, siis jäi emma tee peäl haigeks. Waewaga joudsime weel ühhe külla jure. Kusagil ei tahhetud meid wasto wõtta; wimaks leidsime ühhes künis asset. Se on kül raske, ütles minno emma, agga Marial polnud ka parremad luggo. Ka tedda ei lastud kusagil sisse, ja ta pididi ühte

lauta õmajale jäma. Temma laskis ühhe firrifisanda kutsuda ja walmistas ennast surma wasto. Kui õ tulli, ütles selle küni perre-naene, minno emma wasto: "Teie ollete kül wägga haige; ma pean siis ta nattuke rohkem murretsema." Temma läks, toi ühhe wanna talli laterna, kus sees üks piisike õli künal põlles, ja ripputas sedda palki külge üles. Se olli kif, mis ta teggi. Sowis meile head ööd ja ei murretsend meile muud ühtegi. Ma jäin üksi omma emma jure, ma istusin ni temma kõrwas ühhe õlgede wiho peäl ja nutsin libbedaste. Liggi kess ööd jäi ta, ni paljo kui ma selle pimmeda laterna walgußsest näggin, ifka walgemaks. Ta tombas mitto forda wae-waga hinge. Ma nutsin ifka libbedaminne. Ta andis mulle omma kät ja ütles: Ärra nutta, armas Anton! Jä wagga ja hea, pallu hea melega, pea Summalat filmi ees ja ärra te ühtegi pahha; siis saab Summal sulle ühte teist isä ja emma andma." Ni ta weel rätis. Agga armas Summal, ütles Anton, ja ta filmad jooksid wet ülle ta punnaste pallede — ühte teist ni head emma ommelegi ma ennam ei sa. "Siis, ni juttustas ta eddasi, temma watas kawa taewa pole, pallus tassä ommas süddames, õnnistas mind omma surewa kättega ja heitis hinge." Minna ei moistnud muud kui agga nutta. Se perre mees ja perre naene ollid kül mo emmale lubbanud, mind enneste jure wõtta ja kui omma last piddada. Remmad

wotfid sedda nattufest, mis mo emmal olli järrele jänud, temma rided ja sedda nattufest rahha ennestele ärra; agga enne weel kui kolm nädalad möda läfsid, saatsid nemmad mind ärra ja ütlesid, et ma jo olin kolm kord ni palju ärra sõnud, kui se maksis, mis mo emmasti olli järrele jänud. Minna läfsin ja wõtsin nouks, Glatsti liina omma koli sõbrade jure taggasi minna. Agga need tallopojad ei teadnud mulle ütelda kust se tee Slesia male lähhääb. Siin ma siis etsin möda maad eddasi ja taggasi ja kerjan; sest mis ma kül muido peaksin teggema?

Se emmand sai sest juttust wägga ligutetud, ja ta ütles nuttuste filmadega omma laste wasto: „Watage, minna lapsed, ni ehk woib ka teile se kord kätte tulla. Ka teie woite ilma isfata ja emmata jada, ja mis teie siis kül hakkasite teggema; sellepärast palluge igga pääw Summalat, et Temma teie wannematte päwi jätkab.“

Se isfand ütles: „Sul ollid, ni kui ma fulen, wägga õiglasfed wannemad, armas Anton. Agga kas sul polle übtengi kirjutust üles näidata?“ „D, on kül!“ ütles Anton, ja wõttis ühhe tenkelpuhi omma kimpust wälja. „Need kirjad, ütles temma, andis mulle mo emma weel omma surma wodi peäl. Temma käsks mind neid heaste hoita, ja neid mitte täest ärra anda. Agga teile ma woin neid kül näidata.“ Need ollid, temma wanne-

matte laulatamisse ramat, Antoni ristmisse ramat ja temma isä suremisse ramat. Selle wiimse alla, mis rüggementi õppetaja olli kirjotand, olli se rüggementi polkownik (Oberst) weel omma käega üht ausat tunnistust selle wahwa, ausa Wahtmeistri ülespiddamisse ja temma emmanda laitmatta ellust kirjotanud.

"Hea kül, ütles se metsa hoitja, se on kü hea. Agga nüüd ütles mulle, Anton, kuidas sul meie jures meelt möda on?" "Wägga heaste, ütles Anton rõõmsaste, ni heaste, et mo meelest on, kui et ma teie jures koddo ollesin." Nüüd küsis se metsa hoitja: kas sa kül jääksid meie jure? — "D, rõõmsaminne kui kussagile siin ilmas, ütles Anton. Teie emmand on õtsekohhe ni sõbralik kui ka minno emma olli, ja teie olete ka wägga tubbi ja teil on õtsekohhe nisuggused tutsparad kui ka minno isä olli."

Se metsa hoitja naeris ja pillitas omma habbet. "Koh poisikenne, ütles temma, jä siis meie jure, minna tahhan nüüd so isä olla ja mo emmand saab sind ommaks pojaks pidama. Agga olle meil ka üks hea poeg, ja armasta omma uut wenda ja õekeisi ja ärra te neile ühtegi pahha. Kas tuleb — sa olled nüüd minno poeg, Anton!" Se poisikenne seis siin kohund seal, ja watas suurte silmadega metsa hoitja peäle, kas se piddi temmal ka tõesti ollema. Sedda totust, mis ta jo paljust rahwast olli kuulnud, ja sellega ärra,

arjunud, ni et ta ei tahtnud uskuda, et se metsa hoitja tedda pididi ommaks lapses wõtma. „Noh kuida, Anton, ütles se metsa hoitja, ja pakkus temmale kät, eks sa lö kofko?“ Siis pahwatas Anton nutma, andis temmale kät, andis pärrast emmanda kaele suud, ja terwitas mollemid lapsi, ja ka sedda piisemad, et se kül ei moistnud mis se olli, kui omma ufi wennaksid. Kristjanil ja Katrinal olli suur rõõm et Anton siina jäi. „Nüüd on öiete rõõmus, ütles Kristjan; nüüd on meid, kui meie middagid mängime, ommete kolmekeste.“

Ugga se metsa hoitja ütles tõsise melega: „Wata pois, ni murreseb Summal sinno eest. Sinno hea wannematte õnnistus hingab sinno peäl. Summal kulis sedda mis so emma surres pallus ja — ka sinno palwet, kui sa seäl metsas külma käes wärrisetes lumme peäl maas põlwile pallusid. Temma juhhatas sinno jallad siia! Temma tõi sind meie majasse. Kui sa meie laulo polleks mitte kuulnud, siis olleks sa omma kimpotesse peäle maggama jänud ja ärra külmetand, ja minna olleks sind surnult metsas leidnud. Summal peästis sind weel õigel ajal. Temma satis sind õtse sel pühhal ööl, kui meie süddamet taewase Issa armust, kis omma ainust poega ärra andis, ni ligutud ollid, meie üksiko maja jure, siin metsas kuhho sa päwal polleks teed leidnud. Summalale ja temma armsale pojale, kis ka sinno waele poisikesse eest, pea kahhe tuhhanda aasta eest

tänna õsel sai sündinud, ja ta sinno eest on
surnud, nendele pead sa tänno andma, et
ja nüüd jälle latusse al ollet. Sellepärast
moista sedda, ja ärra unnusta sedda ommal
ello ajal, ja pea ennesel ifka üts tännolif
meel Jummal ja omma Lunnastaja wasto.
Pea Jummalat kif omma ello aeg filmade
ees, ja ella ifka kristlikult."

Anton lubbas sedda filma weega. "D sa
hea Jummal, ütles temma, ja watas taewa
pole, Sinna olled mo surrewa emma wiimsed
palwed täieste täitnud ja mulle jälle isä ja
emma kinkinud. Minna ka tahhan nende wi-
mest jutto kulta sa selle järrele tehha; ja sinno
pühhad käsud piddada, ja isseärranis sedda
neljandat käsfo omma ue wannematte wasto
õiete meles piddada." "Tõssi, Anton, ütles
metsa hoitja, te sedda, ja so käsfi saab heaste
käima." Emmand andis poisikessele ühhes pis-
sikeses kambri puhast asjet, ja kif heitsid
rõõmsaste hingussele.

Teisel hommingul ollid lapsed kohhe jälle
pilti ees koos kus se Jesu lapsote söimes olli.
Se pilt olli neil pühha joulo pühhadel ja iggal
järrele tullemal pühhal nende fige surem rõõm.
Algga nende ilmsüta joulo pühhade rõõm ollets
pea sanud eksitetud. Üts noor herra Schilf
(Körtjas) nimmega, kis üts suur jahhi söbber
olli, ja selle metsa hoitja jures saggedaste
söbbraks käis, tulli ütsford siina tuppä. Tem-
ma teggi sedda naeruks, sel wisil lastele sedda

pilti selletada, ja ei moisinud ommas pillamiseses
sest arro sada, mis tarwis se piddi hea ollema.

„Mis tarwis? ütles metsa hoitja. Watage
fiin aknast wälja, noor herra! Watage, paks
lummi kattab maad ja metsa puid ni et need
selle forma alla katki murravad. Ühtegi lil-
lekest polle nähha, muud kui agga fiin kül-
metand afne rutute külges jäetand lilled pais-
tawad. Wilja pude külges, mis mo maja
ümber, ei rippo enam ühte ouna ei ka pirni,
ja ei polle enam ühte rohelist lehte nende
külges nähha; kif oksad ja raod on walged
ja ärmatetud, ja kattusse reastas rippuwad
pikkad jae purrikad. Need waesed lapsed on fiin
toas ni kui wangid finni pantud ja ei sa poljo
sammogi ülle ufse wälja astuda. Kas se peaks
fiis pahha ollema, kui armolissed wannemad
omma lastele külma talwe ajal sojas toas pilti
peäl näitates fewwade tewad. Ja tõeste on
se pilt fiin omma roheliste metsade, lilleliste
heinamade, lamba karjade ja nende karjatsega
peakeselt se ainus rõõm lastel talwe ajal.

„Siiski on se weel se fige wähhem! Se
pea asfi on se: Meie kui ristirahwas rõmus-
tame ennesid pühha joulo ajal, et meile Kris-
tuskes on Jummal ja suur innimeste armastus
innimesse kombel nähtawaks sanud. Ja fiis
tahhaßime ka omma lastele, ni paljo kui
nemmad moistawad, sest rõmust lasta oßa-
lissaks sada. Kül ma sedda ka tean, et need
fige targemad maalmeisrid sedda pühha sün-

dimisje tüffi maliwad, sedda jo monni tuhhat aastad ilm immeks panneb. Minna isse olla, kui ma reifimas ollin, sedda kuulsad pilti Se-
susse söimega, mis pühhaiks ööks nimmetetas, Dreseni liinas mitto kord immeks pannud. Agga miskaga teie siin minno allamad pilti pilkate, sedda woib ka sest parremast piltist üttelda, ehk se ka kül on kunstlikumalt tehtud, siis polleks ka sedda wahhet tarwis teha. Nisuggused kallid piltid on agga suurte her-
radele, ja ei kölbaiks laste tarwitussels. Ja minna woiksin julgeste kihla lüja, et minno lapsed omma söime siin selle kuulsa piltiga mis seal Dreseni liinas on ei wahhetaks.

Kolmas peatük.

Se ausa metsa hoitja perre.

Se metsa hoitja issand, kis sedda waest poi-
sikest ommaiks lapsels olli wotnud, olli üks wäg-
ga õiglane, tubli mees, ja, ni kui ta isse ütles
weel wanna sohki ja seltsi. Temma olli wägga
Summala kartlik, kige rahwa wasto heame-
lelinne, ja omma würsti tenistusels wässi-
matta ja ütlematta tru. Se aus issand ellas
findlaste omma wanna wannemate wiside
järele, neid olli ta weel tundnud, ja temma
wannemad, ollid nisamma sugguse melega.

Hommikul olli se ikka temma esimenne
mutre, omma emmanda ja lastega ühhes hom-
miko palwed piddada; nisamma sai ka iggal

õhtul palwega pääw lõppetud. „Kuida meie ei peaks, ütles teinma, igga päwa Selle peale mõtteldes allustama ja lõppetama, kis igga pääw meie ello üles peab, ja meile söti ja joki ja kiti head annab? Se saab küll, sedda ma ikka mõtlen, ka neil inglidel üks immelik armas tundminne ollema, kui isä ja emma omma laste keskel Summala ees põlwile maas on, ja kiti, ka se kige piisem, ommad käed taewa pole tännades üles tõstawat. Summal isä taewast ei woi muido kui õnnistades nende peale mahha wataba.”

Kisamma allandlikkust ja süüdamest piddas ta ka omma rahwaga enne ja pärrast söma aega palwed. Ühhel päwal toi ta sedda nort herrad (Kõrja) metsast ennesega koddo ja palus tedda, kui ta näggi et toit lauale panti, lounat söma. Agga se metsa hoitja, kis ni kui üteldas, kät suu ette ei pandnud, ütles tössise melega: „Wui, noor herra! ni tewad minno sead metsas; nemmad nelawad need tamme tohlud nahka, ilma et üles wataksid kusi need ka tullewad.” Se noor herra tahtis põrelda, ja armas, et söma palwe polle ni wägga tarwilik. Agga se metsa hoitja ütles kindlaste: Mis meid parremaks innemeseks teeb se on ikka tarwilik. Summalat armastada on iggale asjale hea; ühhest, kes Summalat on ärra unnustanud polle ma weel näinud head wilja kaswatwad, agga se wasto küll palju pahha asjo. Piddage meiega palwet, nida

fui se ühhe ristiinnimesse seäduš on tellele Jummal on moistust andnud; muido ollete teie minnuga tänna wimest forda jahhi peäl käinud, sest ühhe pagganaga ma ei tahhaks tullewil päiwil ennam teggemist tehha, ning ka ei ialgi temmaga ühhel laual süa. Siiski, ütles se metsa hoitja waitsemalt, minna tean kül et teie selle asja ülle ei olle järrele mõtelnud. Teie ollete näinud monned sured herrad ilma et palwet pidbasid ennast laua jure mahha istma, ja teggite ilma selle ülle järrele mõttelda ka kohhe nende järrele. Selle läbbi arwate isse ennast ausamaks tehha. Agga mo armas noor herra, et teie nimmi kül Kõrkjas (Schilf) on, siiski ei pea teie ennast mitte lastma kõrkja wisi, mis nõrk ja siðsest tühhi on, iggast tulest iggale pole kõigutada." Se noor herra tousfis jälle püsti ja pidbas nendega palwet. Agga temma ei teinud sedda Jummalat armastades, wait jahhi himmo pärrast.

Se aus metsa hoitja issand olli siis ifta tige röömsam kui ta omma laste hulkas olli. "Mispärrast pean ma omma rõmo tule taewa al otsima, ütles temma, kui mul sedda koddo alwemalt ja parreminne saba on." Selle pärrast ta ka siis õhtate kui päwa tõ olli tehtud jõi omma krusi ollut, ja pühha päwal omma klasi jodawad wina ommas majas, rätis omma emmandaga tarwilikko asjadest, ehk jutustas lastele röömsid juttokeisi õppetuseks. Kui ta õige rõmus olli, siis wottis kannelt

lääsfile. „Se on meil, ütles temma, külm, pikkal talwe öhtul meie süggawas metsas palli ja mängi eest.“ Temma olli omma norel põlvel kül affanud waltorni puhhuma, agga tohter olli sedda ärra telanud, ni affas ta siis, et ta wägga mängimist armastas, kannelt õppima. Se emmand moistis paljo illusaid laule, ja isсанд mängis ifka kannelt kui emmand laulis. Ka need lapsed ollid monned laulokessed õppinud, ja nemmad siis laulsid ühhes kooš, ni kui linnoķessed metsas.

Need metsa hoitja lapsed käisid Tuhhorrus, seäl liggidal firriko külla, kolis. Ri pea kui joulo pühhad möda ollid ja need teed läbbi metsa jälle said lahti aetud, piddid Kristjan ja Katrina igga pääw siina minnema. Anton läks sure römoga ühhes, ja sai pea figist kolislastest omma õppimisega ülle. Temma himmo ja tarkus ollid wägga tähtsad. Kui issa öhto metsast jahhi peält koodo tuli ja omma toli peäl soja ahjo jures istus, siis piddid lapsed temmale rāfima, mis nemmad kolis ollid õppinud, ja omma firjotust temmale ülles näitama. Anton teadis ifka fige rohķem rāfida; temma firjotus olli ifka fige illusam, ja luggeminne sai temmale pea wägga selgeks. Pārraš öhtu söma aega piddid lapsed ifka üls teise järrel ette luggema; agga fil seäl mas jaš kulafid Antoni luggemist fige armsaminne. „Temma loeb fige õigeminne, ütles emmand. Kui sedda ei näeks, et temmal ramat ees on,

siis peaks wist arwama, et ta sebda juttu ei loe, waid et ta sebda ülsford on kuulnud, ja nüüd meile sebda jälle peast ümber juttustab."

Rige rõõmsam pääw nädalas olli lastele itta se pühha pääw. Sel päwal ei käinud isä mitte jahhi peäl ja need lapsed woifid tit se pääw temma ümber olla. Kuus päwa nädalas, ütles isä, tenin ma wäsfimatta omma Würsti, agga pühha pääw on ühhe surema Würsti tenistusels säetud. On ta mulle ja mo pu raijojattele pärrast kuut tö päwa üls hingamisse pääw wägga tarwis." Pühha pääw läfsid isä ja emma kallit hom, mitul Tuhhaorgo omma lastega firrifo. Se olli lastele, isseärranis kewwade ja suuwel, suur rõõm, sest se tee läfs wahhest ülle mets, liste mäggede, wahhest läbbi kitsa heinamade, kus ümber ringi sured puud lastwasid. "Oh mis armas on siin metsas, ütles Anton, mis illusaste haljendawad need puud homminkult päwa paistes! Jah, pühha päwal on mets minno melest weel illusam kui arki päwal. Need linnolesjed olste peäl laulawad paljo rõõmsaminne. Ja muido on kit wait! Ei tule kerwest, ei wantre rattast, ei püssi lastmist; muud kui agga firrifo kel hüjab laugelt. Kit on ni rahho ja wait, ni kui firrifus."

Ni wagga, kui ühhes templis, ütles metsa hoitja. Ka mets on üls Jummalä kodda; Temma, se lige wäggetam, seadis need puud kui sambat ümber ringi, ja panni need rohhe

lissed oksad kattusseks peäle. Kif, se fige surem tam seal, senni kui se fige piissem rohho lilleke siin maas, tunnistawad Temma wägge ja armo. Jah, se koggona ma:ilm, ni laugelt kui se sinnine taewas ullatab, on Issanda auustusse tempel. Issaärranis peame pühha päwal siin selle templi sees Sedda palluma ja wagga melega Temma imme teggusid tähhele pannema. Siin uhkes templis, mis Temma isse on ehitanud, same meie Temma arwast matta, ärramoistmatta surust ja au nähha; agga meie firrifudes, et need kül innimeste lättega on tehtud, seal lasseb Ta omma nou ja omma pühha tahtmist meile selgeminne selle tada. Ka sellepärrast sai Jummal poeg innimesseks, õppetas meid ja seadis õppetamisse ammetid. Sadada tuhhandate risti rahwa templite ja firrifote sees saab tännasel päwal Temma õppetust fulutedud, ja miljoni innimesi fulawad sedda. Pandke ka teie tähhele, mo lapsed, mis tännä õppetaja meie firrifus ütleb, pandke kif omma süddamesse tallele. Misuggosid juttosid räkis ta lastega firrifote teel; taggasi tulles räkis ta nendega sest jutlussest, ja nemmad püüdis woidu üks teise ette, temmale räkida, mis neile sest olli mele jänud.

Metsa hoitja olli isseärranis pühha päwal laua jures ifka rõmus. Sedda rõmo, ütles temma, teiega ühhes laua jures süia, saab wul näddala sees arwaste oksaks, siis ma sõön omma lounat metsas pihhust, ja se mekkib

mulle ikka, Summal olgo tännatud, wägga hea. Temma panni lastele hea melega ette. "Söge, lapsed, söge, ütles ta, ja siis tännage Summalat temma andide eest." Pärast lounat läks ta lastega metsa lõndima, õppetask neid mitmesugusid puid, wõssa ja rohhokeisi tundma, ja fitis nende illu ja tullo. "Ni, ütles ta siis ikka, on Summal kif, ka sedda kige pissemad rohhokest, illusaste teinud ja innimeeste tulloks seadnud. Ka se mets on üks ramat, kus teie igga lehhekesse peält woite Summala tarkust ja armo luggeda."

Kui fewwade ehk sumwel illus õhta olli, siis wiis emmand toito sure lõhmu alla, mis nende maja liggi olli, kuhho üks laud ja pinkid ollid tehtud. Pärast õhto sõmist laulsid nemmad weel monda illusad õhtust laulo. Siis mängis isfand kannelt nende laulo jure, ja linnohesed metsas laulsid nende laulo ja mängi heälega woidu.

Anton olli nende ausa rahwa jures, kus wagga meel, söbbruus ja arm, ussinus, õige ford ja rahho põlli ellamas ollid, wägga õnnelik. "Summal mõtles minnoga wägga heaste, ütles ta tihti. Temma ei olleks mind kussagile siin terve ilma peäl woinud parrema rahwa jure sata." Ugga se hea pois olli ka wägga tännolik ja sanna kulaja omma kasso, wannematte wasto. Kui isfand õhtu metsast koddos tulli, ruttas Anton kohhe, temmale ta wanna alli kuba rohheliste upslaedega, ja

wanna fingi fätte wima. Kui emmand kõfis seisis ja fetis, kandis ta temmale käskmatta puid fätte, ehk joofsis, et temmale jalla waewa wähhendaks, rohho aeda ja toi mis seält tarwis olli. Monni tö olli, enne weel kui sedda ütteldi, jo amma ärra tehtud.

Omme hea kasso:isfale olli ta isseärranis wägga abbilit. Se isfand teggi kaartid fige nende metsa tükkide järrele mis temma wallit: suse alla ollid antud, ja teggi neid wärwidega illusaks. Igga lehhe nurka peäle olli igga metsa tükki nimmi suurte tähtetega kirjotud, ja, selle järrele kui mets olli, ühhe frantsi (wannifuga) männi ehk tamme ohestest ümber rajatud. Anton õppis pea ni palju, et ta need fige suremad kaartid kännaste ja viete järrele teggi. Sedda illu mis ta siina jure omma möttete järrele teggi, olli ta ikka ni heaste teinud, et se isfand sedda immetis panni. Anton malis ühte tamme puud, selle najale olli üks pilt toeteturd kus selle metsa nimmi peäl seisis, ja kõrwal olli üks mets: sigga kis tamme tahlusid otsis. Ehk selle metsa nimmi olli ühhe kaljo külge tehtud, ja seal peäl kas: wasid männid, ja kaljo al olli üks pödder omma arruliste sarwedega hingamas. Ikka malis Anton kui temmal agga wähhä wahhe aega olli, kas ma: koftasi ehk ellajaid, ja kus ta agga ühhe nattukesse tühja paperit ehk ühhe kirja äre leidis, malis ta kofhe ühhe linno, ehk pu: oksi siina peäle. Temma ei seisnud

ühthe filmapilko laist'letes. Se issand ja emmand
armastasið sedda head poisi kui omma last;
fa said nende ommad lapsed Antonist lihhota-
tud, weel kermemaks, kui need enne sedda ollid.

Reljas peatük.

Anton i eddaspidine luggo.

Ühhel päwal satis se issand Antoniga ühhe
pari korbitsakaid seält liggi würsi jahhi lossi,
Kajonurk nimmega, opmanile. Temmal olli
otsekohhe üks woõras ja ta tahtis need linnud
küllalissele roaks tehha. Anton läks tee peäl
ühhest wee-joast möda, se olli pimmedas

männi metsas,
walge kui lum-
mi, ja joksis kõr-
ge kaljo otsast
mahha. Seäl
liggi istus üks
woõras herra,
tumme sinnine
kuub selgas, ja
malis sedda wee-
joa paperi peäle,
Anton läks liggi,
watas ülle se wo-
õra ölla siina leh-
he peäle, ja hüdis

sure heäleaga: „Oh mis illus! Wat, se on ma-
liminne!“ Temma pallus siis lubba sedda illusad

pilti liggimalt wadata, ja ta sai lubba. „Minno melest on, ütles temma, sedda wadates, ni kui olles se leht üks pegel kus peäl se wee, joa, taljod ja pund, pissikeselt peäle paistawad. Agga mis selgeste se nähha on kuida se wessi nende taljo löhhede wahhelt wälja ajab, ja ni illusaste omma walge wahhoga salmeldand kiwwide wahhel kerleb! Kuida need samlad ni kui kaswafsid kiwwide peäl. Näitab ni, et woiks näppoga neid ärranoppida. Mis kõrgiste need sureb männid püsti seisawad! Sa siina ollete teie weel peälegi ühhe pöödra malinud, kis jõest joob. Ni kui öige nähha olles, kuida se ni fergeste ülle kiwwide ja kändude saab kargama. Need pöödrad mis miina malin, seisawad ni norrus, et igga filma pill ümber kufkufsid. Minna ei moista neile sedda öiged modi jure tehha.“

Sel maalmeistrel olli selle melitamatta kitusfest ja weel ennam temma tundmisfest selle funsti töö ülle wägga hea meel. Temma ütles naertes: „Sinna olled, ni kui ma tulen, ta üks pissike maalmeister?“ „Oh, ütles Anton, tännini ma mõtlesin küll, et ma polle üks pissike, wait üks suur maalmeister, agga nüüd ma näen et ma weel ühtegi polle.“ Se maameister ütles: Ma tahhaks hea melega sinno malituid asjo nähha sada. Ma tahhan üks lord sinno jure tulla watama, ja siis sa pead mulle neid näitama. — Kis sinno wannemad on, ja kus so lohdo on? „Oh, ütles Anton, minna

ollen üks waene laps. Agga se metsa hoitja, Krünwalti isfand, wöttis mind ommafs lapses." Roh, ütles maalmeister, siis sa olled wist temmale suggulane, üks wenna ehk õe poeg? "Ei, ütles Anton, minna tulin hõpis woõras temma majasse; agga temma ja ta emmand wõtsid mind kõhhe wasto ja peawad mind kui omma last." Se on palju, wägga palju, ütles maalmeister. Siiski, kuidas se siis sündis? Anton juttustas nüüd temmale omma luggo selgeste. Maalmeister kulas temma jutto tähhele pannemissaga ja ütles pärrast: Se isfand ja emmand on wist wägga ausad innimesed. Ütle nendele minno poolt palju terwisi, ja ütle neile, et ma homme pääw nende jure tullen, neile kiti innimeste nimmel tänno ütlemas selle armo eest mis nemmad sinnule on teinud.

Selle maalmeisteri nimmi olli Riddingeri ja olli pari päwa eest siina würssti jabhi-losfi peäle tulnud, et seal neid wanna piltisid ueste ülle malida. Temma siis wöttis monda metsa kõhta, mis temma mele järrele ollid, ülles malida. Kõhhe teise päwa õhtal läks ta sedda metja hoitja isfandat watama. Mõllemad tublid mehhed leidfid kõhhe et nemmad ühhe meelissed ollid, ja said sõbraks. Maalmeister tahtis nüüd Antoni malimist nähha, agga emmand kitis Antoni malimist wägga, ja ütles: ussoge mind, need on laitmatta head! Anton seisfis häbbenetes ukse jures ja ütles: Riddingri

herra, küi teije sate nähha et neist polle asjagi. Agga maalmeister küssis temmalt julgeste neid näidata, ja Anton toi neid. Ridingri herra watas neid tähhele pannes üks teise järrele läbbi ja naeratas mitto ford. Et ta küi paljo leidis parrandata, siiski ollid wägga ta mele järrele. „Töeste, ütles temma, selle poisi „sees on üks maalmeister. Krünwalti isfand, „andke sedda poisifest minnule; teie sate römo „temmast näggemia.“ „Olgo ni, ütles isfand ja löi käed kokko. Minna ollen jo ammo järrele möttelnud mis sest poisist peaks sama; temmal on nüüd jo neljastõistkümmes aasta käes, ja Tuhhaorro kolis polle temmal ennam ühtegi peäle õppida. Jägriks (küttiks) on temma wägga nõdra loma ja halleda süddamega. Temma on ennam omma tassase emma, kui omma wahwa isja järrele tulnud. Kui teie nüüd arwate, et temmast üks hea maalmeister saab, siis woite tedda ifka õppetussele wõtta. Paljo teie küsitate õppetamisse rahha? Õppetamisse rahha! ütles maalmeister, sest ei woi jutto olla. Teie ollete mulle jo ette näitanud luida waeste laste eest peab murretsema. Üks hea töö tombab ifka teist omma järrele, ni kui üks künal teist pollema sütap. Se sünnib kii isseennesest. Urge selle eest murretsäge. Ei pea kui ma loäsi peäl omma töga walmis ollen, söidab Anton, kui temmal agga isse lusti on, minnuga liina, ja minna ei tahha ühtegi waewa karta, tedda ühhels kunstimeh-

heks tehha. Nüüd hüppas Anton rõmo pärrast; agga kui monne päwa pärrast maalmeister tõllaga sõites ukse ette ajas, tedda liggi wõtma, siis nuttis se hea pois öiete süddamest. Agga isfand ütles: Ärra nutta Anton! sedda maad on jo agga üks sam liäna, ni et meie sind tihti woime watama tulla, ja siina woid jälle meid pühha päwal ja pühhade aegu hõlpsaste watama tulla. Ja sedda ma weel kauplen teie läest, ütles ta Ridingri herra wasta, et Anton meid wahhest woib watama tulla, ja joulo pühhad igga fõrd woib meie jures pidada. Sedda peate temmale lubbama." "Oh, hea melega, ütles maalmeister, hea melega, ja kui teie ja teie emmand lubba annate, siis ma tullen igga fõrd ühhes." Selle peäle andsid üks teisele lät. Anton tännas omma kasso, wannemid. Nemmad mannisefid tedda weel, omma meistrit, kis ni paljo heast süddamest temmale tahtis tehja, kui omma isfa auustada. Omma kasso, wannematte ja nende laste süddamelikto õnne sowimisfega astus Anton tõlda, ja sõitis maalmeistriga ärra.

Se au wäärt maalmeister piddas iggas tüktis omma sanna. Eest olli temmal süddamelik rõõm, ühte ni affajad poisi õppetada. Ka tuli ta temmaga tihti metsa hoitsja isfanda jure kostile, ja monni fõrd jäid nemmad mitto päwa siina, et seäl mäggisef metsas illusad fõhjad paperi peäle malisid. Maalmeister ei joudnud omma õppi-poisi küllalt igga fõrd

Ärra fäta. Söfsefeskis ütteltud, ütles ta isfanda wästo, temmast saab üks kunsti mees, selle wästo minna ühtegi polle.

Konne aasta pärrast tuli Ridingri herra Antoniga, kis nüüd jo olli noreks mehheks fäswanud, jälle üksford joulo pühhadel metsa hoitja isfandat watama. Ridingre herra jäi isfandaga ja emmandaga pärrast öhto sömist nattuke faueminne weel istuma, Anton olli metsa hoitja lastega jo ammo maggama läinud. Söfand ja emmand said kül arro, et maal meistrel middagist süddame peäl olli, mis ta nendele tahtis üttelda. Siis wimaks ta ütles: Mis Antonil minno jures öppida olli, on ta öppinud. Nüüd ta peab reisima; temma peab Stalia maad näggema. Se kül saab paljo maksma, agga se on fa selle wäärt. Selle peäle rahha panda olleks fige tullosam. Minna seisän selle eest hea, et se ommal ajal fäswa fadab. Mis üks sesuggone reisiminne maksma tulles, se on kül ühhe ammeti mehhe kohtaliig. Agga minna ollen selle asja ülle nida järrele möttelnud: Sedda woib isfegi armata, et Anton ei woi woöra fullo peäle üksi reisida. Temma peab fa isse middagi tenima. Siiski on temmale ikka weel fauniste abbi tarwis; sest temmal peab fa wahhe aega jäma, et ta ommas kunstis woib peäle öppida. Mis siis minnuße pudub, tahhan ma ommalt poolt truiste aidata. Minna ollen enneselle sedba tele hea süddame järrele nüüd üksford ette

wotnud, sedda Antonit ilma maajuta ühheks maalmeistriks tehha. Temma tööd, mis ta tännini on teinud, on mulle heaste maksetud. Sedda rahha ollen ma tallele pandnud, ja tahhan sedda temma reisi tarwitussiks pruvida, agga se ei ullata weel polegi. Kas teie nüüd ei wottaks sedda, mis weel pudub, sedda ei tohhi nattu'e olla, siina jure panda? Üks hea töö mis furd on aflatud, sedda peab ka lõppetama. Temma pakkus isfandale omma kät, odates, et se piddi kofko löma. Sel isfandal olli ülle Antoni korrapärrast, üllespid, damisse ja ülle temma wäsfimatta õppimisse suur rööm. Temma olli ka kaunis noukas. Ta watas omma emmanda peäle; se nikkotas pead järrele kites. Siis löi isfand käd kofko ja ütles: „Koh olgo, kui se polle ülle mo rammo siis ma tahhan sedda wälja maksta.“ Nüüd piddasid arro mis se reisiminne piddi maksmatullema, ja ühhelt melelt woeti ette, et Anton tulleswal kewnadel piddi reisi peäle minnema.

Teisel hommikul sõitis maalmeister Antoniga sanis taggasi liina. Agga isfand ja emmand walmistasid nüüd talwe ülle Antoni reisi tarbeks walmis. Isfand ostis kallewid, et omma kasso poega rohkeste ja fännaste rietega ehhitada. Ka otfis ta omma reisi laekast ülles, ja laskis sedda hirwe nahhaga ueste katta. Emmand omma kahhe tütreaga õmblefid ja kudodsid fermeste Antonile rohkeste allus ridit ja sullad. Kewnade aflatussel ellas Anton weel

mõnned päwad omma kasso wannematte jures. Temma kasso isä andis temmale sel ajal weel paljo head tarkusse õppetust, ja olli temma wasto wägga söbbralik. Se hea mees wottis isse ennesele waewaks, temma laekast täita. Ni mitto kord kui emmand ühte uut rida tütti andis, sai Antoni südda ueste ligutatud. „Oh mis paljo — mis wägga paljo tete teie minnule! ütles temma. Mo ommad wannemad, kui need weel ellaksid, ei woiks ennam minnule tehja!“ Se laekas sai ühhe kuulsa maalmeisteri tätte, sedda Ridingri herra tundis, Antonile ette sadetud. Anton tahtis sedda teed jalla kääia. Kristjan, Antoni süddamelik söbber, olli weel üht piisfist pauna murretand, kuhho Anton sedda mis temmal igga pääw tarwis läks sisse pandis

Wimaks tuli se jummalaga jätmisses pääw; Anton tahtis pärrast lounat Ridingri herra jure liina miina, ja seält siis emale reisida. Se emmand walmistas wimesi lounat, ja kiti söid ühhes koos weel lounat. Se olli neil tigil üks tõmus ja halle pühha. Se isäand watas ümber ringi. Kit ollid mures wait. Ei mitte, mo pojad ja tüttred, ütles temma, ärge olge ni mures, ja sinna ka, armas emma, pühhi ommad filmad seäl kuiwaks. Se nüüd on jo üks kord ni! Et pojad, lijategi, kui need on sureks sanud, peawad ilmas ümber reisima; ja ka teie, mo tüttred, ollete pea selle eä sees, et ehk pea omma wannematte maja mahha

jättate. Siiski, kui meid ka mäed ja orrud
ihho polest lahhotavad, waimo polest jäme
ikka ühhentedud. Ja ni kurblik kui agga üks
jummalaga jätminne woib olla, se kofko saminne,
mis siin ehk seäl ikka üks kord tulleb, on siis
sedda rõõmsam! Se aus mees moistis omma
lõbbusa juttutega fiki jälle rõõmsaks tehja.
Temma lastis ühhe pöddeli head jodawad wina
tua, kellest ta muido agga pühhade ajal prufis,
wallas emmale ja mollema tüttartelle flasi, et
need kül wasto pandsid, sedda katsta. „Kendele
kis murren on anna wina!“ ütles temma naer-
tes. Anton ja Kristjan pandsid ommad flasid
liggi, ilma et karta lastsid palluda. Kui sõnuks
said wottis isand omma flasi ja ütles: „Nüüd,
Anton, lükkame flasid kofko — õnnelikko rei-
simisse ja rõõmsa kofkosamisse peäle!“ Sedda
andko Jummal, ütles emmand, lükkas ka kofko
ja katsus nattukesse. Kristjan, Katrina ja Lo-
wisa lükkasid ka ommad flasid kofko. Kigil
olli weissi filmis, agga Antonil tige rohkem.
Temma affas nutma ja ütles: „Oh mo armsa-
mad wannemad, kui palju tänno ollen ma
„teile wõlga! Mis ma ilma teieta olleks! Oh,
„iggatwel ei jona ma sedda teile ärra tassuda,
„mis teie mulle head ollete teinud. Jummal
„tassugo teile sedda head. Ja aidako mind selle
„seisusse fisse, et ma sedda ütlematta head, mis
„teie minnule tete, teile ja omma armsa õbdebe
„ja wennale omma tänno jälle woifsin näidata.“

Jah, armas Anton, ütles isand, ma ei

woi sulle sebda salgada, meie teme paljo sin-
nule; ja kui ma teiste laste peale siin watan
— siis pea ütlesin, wägga paljo. Sest mis
mind ja mo armsad emmandat pudub, siis
polle meie kül paljo ennam tarwis. Meie
pead on jo halliks läind. Ni kaua kui meie
weel ellame, ni kauaks ehk on meil weel leiba.
Siiski, mo armas Anton, kui üks ehk teine
so öddedest ehk wend hädasse juhtuwad, siis
ärä unnusta, kuida meie sind hädast olleme
aidand, ja ärä jätta neid mitte hädä sisse.
Anna mulle tät selle peäle, Anton! Eks polle
tõssi, sinna ei unnusta neid mitte? „Oh armas
„isä, hüdis Anton, ja andis isfandale tät,
„siis ma peaks se fige tännamattam loom siin
„ilma peäl ollema, kui ma teie hea teggusi
„peaksin ärä unnustama. Oh, tõeste — teie
„armo ei woi ma iggawest ärä unnustada.
„Minno fige surem ön saab se siin ilma peäl
„ollema, teile armas isä, minno hea tassor
„emmale ehk mo öddede ja wennale head tehjes.“

„Minna ussun sind, Anton, ütles isäand;
siiski — nüüd on aeg, et meie lahkume.“
Emma toufis ülles ja ütles: „Lange põlwile
„mahha, armas poeg, et ma sulle weel isä
„önnistust annan.“ Anton langes põlwile.
Siis tõstis isäand ommad silmad ülles taewa
pole; se olli ni au wäärt ja pühha tedda ja
ta palled ni nähha. Emma önnistas sebda
noort meest ja ütles: „Summal olgo sinno
„saatja fige sinno teede peäl, sinno hoitja patto

„eest, ja temma togo sind jälle ilma ärra
 „rirkomatta meie hõlma taggasi.“ Emma ja
 teised lapsed seisid risti kättega ja nuttuste
 filmadega waggaselt ümber ringi, ja ütlesid
 ligutetud süddamega: Amen! Siis tõstis
 isсанд Antoni üles, affas temma ümber kaela
 ja ütles: Nüüd minne ja Summal olgo sin-
 nuga! Pea tedda ikka filmade ees — ja ärra
 unnusta, et temma filmi sind iggal pool näeb.
 Arwa ennast parremaks, kui et sa kolbaks
 pahha teggema. Selle ilma rõmud ja warra
 ei maksa sedda, et meie nende pärrast omma
 meelt rojaseks teme; mõtle et meie polle mitte
 seks lühhikesseks ajaks, mis meie siin ilmas
 ellame lodut, ja et üks iggawenne ello on. Ärra
 karda karta üksi, wait karda igga asja mis
 läbbi sa pahha woid tehja. Tõseärranis põg-
 gene neid innimesi kis meie usko ja meie
 wanna wannematte wagga wisid pillawad ja
 sedda naeruks tewad. Weel üks kord — jä-
 terweks ja Summal olgo sinnuga.

Emmand ütles nuttuste filmadega: An-
 ton! Wata neid, minno punnaseks nuttetuid
 filmi, neid minno märgi pallesid! Selle filma
 wee pärrast jä Summala kartlit, hea ja õige;
 mõtle selle filma wee peäle, kui sind kiusatus
 ajab pahha teggema. Tännini olled sa meile
 agga rõmo teinud; ärra kurbasta meid mil-
 lalgi. Et ma nüüd kül süddamest nuttan, siiski
 leian ma selle jures palju tröstimist. Agga
 kui meie ialgi middagi pahha sinnust peatsime

kuulma, selle üle siis nuttaks minna ja meie
 fik sedda tige fibbedamad silma wet. Ärra
 unnušta meie süddamelikko, isälikko ja emma,
 likko mannitsust, ja sinno õnša emma wimest
 mannitsust — omma ello aeg mitte ärra, ja
 jä terweks.

Se koggona suggo wõõsa saatfid sedda
 süggawest ligutud, murrelikko noort meest weel
 üks hea tüf maad pea teine pole metsa otsa.
 Wimaaks jätsid fik tedda weel üks ferd Sum-
 malaga! Anton läks — agga teised jäid seima.
 Lemma watas weel tihti taggasi, ja näitas
 fübbaraga. Kristjan ja isfand ka näitasid
 fübbaraga, ja emmand omma fahhe tütrega
 omma walge ninna rättiludega, ni kaua kui
 ta wimaaks omma reisi fep fäes ja paun selgas,
 ühhe metslisse fingo tahha ärra faddus.

Wies peatük.

Üks joulo finkitus.

Pühha joulo laupäwa õhto olli, Antoni
 ärraminne missest sadil, jo kolmad ferd fätte
 tulnud. Metsa hoitja isfand omma poja Krist-
 janiga tullid tänna warreminne fobdo. Ilm
 olli wägga külmal. Õhto poolt taewas punnetas
 tulli punnaselt läbbi afne tuppä. Need afne
 rutud affasid jubba külmetama, ja ilgasid
 wasto õhtust punna fui kallid fiwwid. Isfand
 istus ahjo kõrwa ja wislas weel ennam puid
 peäle; sest sedda ahjo fõeti toast. Tullole

alkas elledaste põllema ja laotas walguft tuppa, paistis afnette peäle, ja need külmetand rutud ilgasid weel ennam.

Nüüd tuli emmand tuppa. Kas polle kirja Antoni käest sanud? küsis isand. Ei! ütles emmand, ja oli furb. Immeli! ütles isand, ja rapputas pead. Soulo laupäwa õhtul oli muido igga kord üks kirri temma käest siin. Temma kirjotas ikka kif wägga selgeste ja temma kirjad olid ikka minno tige suremaks joulo rõmuks. Mis se pois teeb, et temma ei kirjuta?

Ni kui isand sedda oli üttelnud, siis astus üks posti mees ärmatand juhtega tuppa. Sel oli üks kirri käes, ja üks uus fast männi puust selgas, se oli kül maddal, agga kaunis lai ja pitk, ni et mees pididi kummardama kui uksest sisse astus. Selle fasti sees saab wist üks pegel ollema! ütles Katrina. Se mees andis issanda kätte kirja ja pandis fasti mahha. Se kirri on maalmeistri Nidingri herra käest, ütles isand. Kuida se tulleb? Nüüd ma usfun pea, et selle waese Antonile on üks õnnetus juhtunud. Temma teggi kirja kermeste lahti, ja lugges tulle paistes, ahjo ees, ruttuste sedda üle. „Mõttelge ommetegi, hüdis temma rõõmsaste, Anton on meile Roma liinast ühte pilti joulo finkitusseks saatnud; temma on sedda kottotruullitud Nidingri herra kätte saatnud, ja tedda pallunud, et ta sedda lassels ühhe talli tullatud rami sisse panda, ja selle eest

„murretseda, et se pühha joulo laupäwa öhta
 „wistist meie lätte saaks. Se pilt peab üks
 „penite meistre töö ollema, kirjotab Ridingri
 „herra. Anton on ommeti üks au wäärt pois;
 „ma affaksin lohhe temmale ümber laela.“

Katrina! hüdis emmand nüüd, to ommeti
 selle ausa mehhele, senni kui söök walmis saab,
 üks klaas jodawad wina. Se saab temmale
 hea ollema; sest oues on jo wägga hirmus
 kül. Se mees wottis wina tännoga wasta,
 agga tännas öhto sögi eest; sest temmal ollid,
 ütles ta, Lühhaorruš suggulassed, ja ta tahtis
 nende jures laupäwa pühha öhtud ja ka
 pühha kallist päwa pidada. Hea kül! ütles
 isfand, käskis mehhele wina wälja jua, andis
 temmale rohket jalla waewa ja laskis tedda
 minnema.

Nüüd, ütles isfand, istuge ki minno ümber
 ringi! Siia Ridingri herra kirja sisse on ka
 weel üks kirri Antoni käest sisse pandud; sedda
 ma tahhan teile etteluggeda. Lowisa ütles:
 Ma tahhan agga enne weel ühhe kündla tua.
 Jah, ütles isfand, siis mul on parrem sedda
 kirja luggeda. Agga rutta! Lowisa toi künd-
 lega tuld ühhe puhta wassise lühtri peäl. Ki
 istusid jo walmis ümber ringi. Isfand lugges:

„Rige armsamad, parremad wannemad
 beksesed ja wend! Siin sate ühhe joulo
 tinkitusse, ühhe pilti, mis ma sure hologa
 ollen malinud. Se pilt tähhentab sedda ueste
 kündinud Unnisteggijat söime sees. Mitto

kunsti-meest tõentasid minnule, et se pilt mul on heaste korda läinud. Minna sowin, et se teile pole ni paljo rõmo teeks, kui minnule se Jeesuse söime pilt teggi, siis kui ma esimest korda teie majasse astusin. Tõeste saaks teil siis suur rõõm ollema."

"Oh, et ma isse selle piltiga woiksin ühhes teie jure reisida, ja isse sedda teie kätte anda. Siin on küll üks wägga kallis ma! Nüüd, Rowembri kuul, kui ma sedda kirjotan, on wist jo teie jures ammogi talwe, ja teie katus ja need männid ja tammed ümber ringi, õhka, wad omma lumme koorma al; agga siin õitsewad Sidroni ja Pomerantsi puud weel omma lummi walge õite ja luld kollaste õuntega. Siiski iggatsen ma sellegi pärrast teie ütsikko majasse ahjo suu ette taggasi, kus ma need kige õnnelikumad tunnid omma ello aeges ollen ellanud."

"Teie armo pean ma selle eest tännama, et ma nüüd Italia maa soja taewa al woin ellada, et ma, kui ma selle nimme wäärt ollen, üks kunsti-meest ollen. Teie pilt Jeesuse söimega lastele, ni pudulinne kui se ka on, wirrotas minno meelt esiteks maalmeistriks. Siika seisab se mul weel filmi ees, ja mis ma ka nüüd kalli kunsti asjadest näen, siiski ei sa ma ommeti ennam ni kui se kord sest rõmustetud. Oh, need õnnelikud lapse põlwe aastad on need kige kallimad! Siis paistab meile küll

ni kui ülle kullatud, kui hommiſo päwa paistes. Rahjo, et ſe aeg ni pea möda ruttab !”

„Nüüd, ſel ſilma pilkul, kui teie minno kirja loete ja minno malimist pilti peält wate, ollen ma wainuſ teie hulkaſ. Ma mötlen weel ligutetud ſüddamega ſedda, kui ma pool tülmetand teie üſſikko rahholiſſe kattuſſe alla tullin, kuida mind ſe hea emma ſoja ſögiga koſſotas, kuida teie mind ommaſ lapſeſ waſto wotſite, kuida Kristjan, Katrina ja Lowiſa omma joulo andid ni ſöbbralikkult minnuga jäggasid. Oh armsam iſſa ! minna annan teie ja omma armſa kaſſo emma kaele tännoga ſuud. Minna aſſan omma öddede ja wenna ümber kaela. Minna rõmuſtan ennast jo ette ſelle peäle, et ma teile monne aatakeſſe pärraſt, mitte ennam ni kaugelt ja wainuſ, wait ſuult ſuhhu woin üttelda, kuida ma figeſ ſüddameſt ollen — teie tännoliſ, teid ſüddameſt armataja Antton.

Roma liinas, ſel 15^{nel} Nowembril 1756.”

Se on ükſ kirri, ütles iſſand, ja pühkiſ omma ſilmi; miſ meie ka ſelle poſi peäle olleme kullotand, ſe on fik weel wähhä. Minna pandſin iſſa ſuurt lotuſt temma peäle, agga temma on weel paljo ülle ſelle. Millalgi polleſ ma möttelnud, ſeſugguſt rõmo temmaſt nähha. Siiski, ütles ta nüüd naertes, ma mötlen, et öhto ſöök otap meid. Pärraſt ſööki watame ſedda pilti. „Oh, ei mitte ! hüdsid fik ühhelt meelt, nüüd kohhe !” Se lähhäb meil ſögi

ette! Iisfas Eowisa weel siina jure; ma tahhan agga rutto weel ühhe künde tua, et meie sedda pitli parreminne woime wadata.

Kristjan toi ühhe peitli ja hambri, ja teggi fasti lahti. „Oh mis illus! mis armas! mis sugused taewalikkud lomad! mis ütlematta illusad wäriwid!“ hüdsid fit. Siis seadis isand sedda pilti seina jure lauakesse peäle ja kats helledat wahha kinnalt siina kōrwale. Ritide pilnad watasid selle illusa pilti peäle. Emmand pandis waggaselt käd kōkko ja ütles: Tõeste, parremad ei woi ennam nähha olla! Mo melest on, kui olles ma tõest Jesuse söime jures! Mis rõõmsaste, mis armsaste se jummalik laps meie peäle watab, ni kui tahhaks ta ilma tülles meid kiti terwitada. Kuida Maria, söime jures põlwile, ni armsaste ja armolikkult se lapse peäle watab, ja ühhe käega temma ümber allab, sedda teist kät omma süggawest ligutetud südame peäle panneb, ja ülle selle armsa lapse kile selle waese lauta waesust ärra unnustap. Mis au wäärt se Josp seäl seisab ja waggaselt ristis kättega taewa pole ülles watab! Kuida neil karjastel nende ausus pallest wälja paistab; kuida allandlikkult ja waggaselt nemmad on põlwile mahha langenud! Sa need inglid illewel, mis taewalikkud illusad! Mis kerged ni kui lendaksid! Sa mis helle paistminne selle lapse ümber paistab, fit ümber ringi walgustab, ja ülle inglite walguuse paistab. Tõeste, kis ennast siin ülle Dnisteggija sün-

dimisje ei rõmušta ja inglitega Jummalat ei tahha kita, sel on wist üks kiwvine südda.

Ni kaua olli isfand üfsi: filmi selle pilti peäle watanud, ilma et ühte sanna räkis. Wimalis ütles ta, ni kui unneft ülles ärkades: Jah, sul on õigus! kui meil se pühha luggo, ni illusaste malitud ja rami siise pantud, filmade ees on, siis teeb se ühte uut tundmatta ligutamist meie süddames. Ma tahhan omi meti katjuda, kas ma teile saan üttelda, mis ma feif seäl peäl leian ja mis mo südda tunneb. Temma lütkas omma toli eddasi, istus nattu maad pilti ette, ni et sedda hea olli wadata, ja ütles siis:

„Müüd tahhame, minno armsab lapsed, ommad filmad esitels selle jummalikko lapse peäle sõime siise pöörta! Meie ei tahha monni filmapill temma jummalikkust ollemisest weel ühtegi mõttelda; meie tahhame tedda esitels ni kui üht innimesse last wadata: nõbder ja woimatu, waeste mähkmette siise mähhitad on temma ühhe nattu este heinte ja ölgede peäl maas; agga se emma täis armo terwitab tedda rõõmsaste naertes, ja täis armo ja murret temma eest hoolt piddada; ja se tru kasso, isä seisab ka ni sõbbralikkult seäl jures, wal mis omma tuggewama käega emma ja last kaitsuma, omma tõteggewa käega mollemid toitma. Üks tru isä, üks emma täis armo ja üks laps, kis sedda tru armo, ni pea kui moisima ahlak, tännolikkult kätte tassup; se

on küll siin ilmas se keige illusam wadata, ni et selle ülle wist inglid sawad rõmuštama. Reid armsad kolme — isä, emma ja last — on Summal nida ühte seädnud.

Oh minno lapsed, möttelge selle pärrast selle lapse söime jures: nida kui üks wäeti laps ollen ka minna üks ferd maas olnud, kuhho mind on pandud. Ma olleis piddand ärra nälgima, kui minno wannemad minno eest ei polleis ni armolikkult murret piddanud; — agga rõmo ja hea melega sai se piisike küllalinne wästo woetud, ja keif olli temma tullemisse tarwis walmis walmistud. Mo emma mähkis mind mo eefimesse ride, se mähkme sisse, mis ta ehf isse olli feddranud, plekinud ja ömmel- nud. Kif temma mötte ja teggo ollid ööd ja päwad temma ainufe murre, et mulle ei pid- dand ühtegi puduma. Solega walwas ta minno kätli jures, kui minna maggafin; mitto ööd ei sanud temma maggada, armo pärrast minno wästo! Se fru isä jäggas temmaga murret, tööd tehjes mollemittele. Nida möttelge ja tännage Summalat, et temma teile head wan- nemad kinkis! Sest temma on se, kis armust teie wästo ommast ütlematta armust ühte oša teie emma süddamesse istutas, ja teie isäle ommast isälikkust melest oša jäggas ja tem- male sedda isä süddat andis. Agga ärge olge ka mitte tännamattad omma wannematte wästo. Üks poeg, ehf üks tüttar, kis sedda woifs ärra annustada, mis waewa emma temmaga näggi,

mis isä temma pärrast teggi, tedda toites, rietega lattes, kaswatades; se olles siis ilma fige innimesse armota.

Laske meid uüüd, mo lapsed, kui jo olleme Mariat temma poja ja Josepiga watanud, üles pühha inglite pole, kis üllewel lendawad, wadata, ja ka üks filmapilk nende ellajatte peäle lautas. Seäl saab meile innimeste ausus ja seisus öige selgeks. — Watage esiteks weel üks kord selle pühha neitsi armsa pallese mis ni taewalik ilmjuuta täis ütlematta emma armo on! Watage kuida se au wäärt Josep püsti seisab, kuida ta täis waimo ja waggadust ommad filmad taewa pole ülestööstab! Watage seäl sedda önsad last, kelle palled ni rõõmsaste naerawad, kelle filmad kui tähhed paistawad! — Ja nüüd watage nende karwaste ellajatte peade peäle — härja ja eesli peäle. Mis rummalaste ja moistmatalt need siina peäle watawad! Kuida neil su on pitkalt wälja ullatud, ja meile näitawad et nemmad agga söki otawat ja muud targemad ja parremad ei moista, ei ka tea. Nemmad ei moista naertagi! Oh, kis siin ei peaks näggema sest wahhest, et innimenne üks paljo ausam loom on? Lööste, innimenne on üks neist önsamist lomadest. Se fige rummalam innimenne jo panneks sedda pahhaks, kui temmale ütles: sinna polle ühtegi parrem kui se härg, kis sinno abra weab, kui se esel kis sinno kottid wekile kannab — ja pärrast ärra mädaneb. Ei, innimenne on

paljust ennam nende Jummal pühha inglite
sarnane, kis omma Eojat tundwad, ja ennast
temma ülle rõmuštawad, ja temmale tänno-
fitust laulawad. Se innimenne on ka se ainus
loom siin ilma peäl, kis sedda ka woib tehja.
Olgo kül, et ta monnes tüffis ellajattega ühte
lähhäb; siiski on ta ennam taewa inglite sar-
nane. Olgo kül, et ta nuttes ja kissebates
ilmale tulles, et ta paljo kannatab, paljo
waewa näeb, enne kui ta omma täit rammo
tätte saab, et ta siis ühhe nattulesse aja pärrast
jälle kui üks lillekenne ärra närtfib, ja ni kui
muudki lomad pärrast ärra mäddaneb — temma
lihhalik ihho agga saab põrmuks. Temma
sees on üks surremata waim; temma on üks
ingel nõdra lihha ja werre sees ellamas. Ni
pea kui se forjus mahha langeb, on se ingel
walmištud — kui agga se innimenne omma
seädust siin ilma on täitnud ja Jummal
tahtmisse järrele ellanud.

Wägga heaste on ka se maalmeister ilma
nende sure ellajateta weel ühte tallefest ja ühte
korwi täit ounu sija malinud, neid woib ni
kui selle uesti sündinud lapsel kinkitusseks pid-
dada seäl söime jalge otsas. Innimessele on
tšit lomad siin ilma peäl allaheitlikud. Temma
taldotab need kige tangewad ellajad, ja need
peatwad tedda tenima; temmale annab se lam-
mas omma pima ja ommad willad; temmale
annab maa omma kallisi wilja. Wähhä agga
on Jummal innimest allamaks inglitešt jätnud;

temma on innimest au ja kõrgussega froninud, on tedda omma lodud asjade issandaks teinud ja kii temma jalge ette mahha pandnud.

Ka se koht, kus meie sedda last ja temma wannemid näeme, se waene söim ja se sant laut, polle mitte ilma tähhenduseta. Inni-
messle polle mitte kunninglikko maja tarwis, siin ilmas omma seadust täites. Temma woib ka kige waesemas saunas rahholiste ellada ja õnsaste ärra surra. Meie leiame lautas agga waesust ja pudust. Agga tössise õnne, kige õige au ja innimesse headusse tarwis, polle innimessele sammetid ei ka fidi, kulda ei ka hõbbemat tarwis. Otskohhe ses kige suremas asjas polle Jummal innimeste wahhele wahhet teinud. Üks waene laut pididi nende kige püh, hamatte, kige ausamatte innimestele, kis maa peäl agga on ellanud, omajaks ollema.

Siiiski — minno lapsed, se mis ma nüüd ollen rāfinud, on meile küll wägga rõmoliik ja trööstlik. Se on agga selle luggo ilmlikkust illust. Sedda jummalikko ollemist, ja selle lapse jummalik seisus on se kige üllem asfi. Sest Jeesus Kristus, selle kige kõrgema Jummalala innimesseks sanud poeg, on selle ilma siisse tulnud, neid innimesi, kis Jummalast ja omast eesimessest seisusest ollid ärra tagganenud ja selle pärrast ollid hukka sanud, ärra lunnastama. Temmas sai meile Jummalala suur innimeste armastus nähtawaks; temmas näggime meie Jummalat innimesse kombel. Temma

sai kül sures waesusse sündinud, olli kui laps
 söimes maas, polnud temmal ni palju siin ilmas
 omandust, kuhho ta olleks omma pead woinud
 panda, ja pididi ni kui üks kurjateggija risti
 külges surrema. Siiski ilma tige ilmlikko ab-
 bita, ilma rikkuseta ilma wäe wallata, on
 temma omma jummalikko tarkusse, armo ja
 sure wäe läbbi sedda ma ilma teiseks teinud :
 sedda innimesse suggo walguistanud, parran-
 danud, patto wäest ärra kistunud — ja nida
 omma jummalikko ollemist tõeks teinud. Selle
 peäle juhatab meid se pilt, ni kui se kog-
 gona pühha luggo.

Watage, ümber ringi on õ, paiks pimme-
 dus kattab sedda kohta ; muud kui se walgus,
 mis sest jummalikkust lapsest wälja tulles, wal-
 gustab sedda omma paistmisega. Nida katsid
 Jeesusse sündimise ajal rummalusse ja pag-
 gana usso pimmedusfed sedda ilma ; agga Je-
 susses Kristusess on selle ilmale üks walgu-
 stusnud, mis igga innimest walguatab, kis siia
 ilma peäle sünnib. Innimesfed ollid patto ja
 kurja töö pärrast hukka läinud, ja palju ollid
 omma jõlledusse polest nende ellajatte sarnased
 mis lautas ; monned ollid ennast omma ülle-
 annetusega weel ellajatte alla allandanud ;
 agga Kristusse läbbi said kisk, kis tõeste tedda
 uskosid, parremaks innimesseks, pühhaks ja
 inglisk innimeste kombel ueste ümber mudutud.
 Ni rummalad ja pattused kui need innimesfed
 ollid, ni armetud ollid nemmad ka. Agga

watage, mis õnsad on jo need innimesed, kis temma söime ümber seisawad ja temma sündimisest ennast rõmustawad! Maria, Jõsep ja need karjatsed on sedda ueste sündinud Dnnisteggijat watades kis omma ilmlikko hädda ärra unnustand. Temma, kis ilmale tullu, innimesi figest häddast ärra peästma, neile õiget rõmo ja jummalikko rahho taewast toma — teggi jo omma sündimisse jures sellega affatust. Selle ingli sannad hüüdwad weel ifka iggale innimessele: „Minna kulutan teile sured rõmo „sannumed: teile on üks Dnnisteggija sündinud, se on Kristus, se Jõsand!”

Temma jure on iggal innimesel lubba astuda. Temma awwalt ennast esfitels waeste, rummala rahwale — neide karjastele, ka temma emma on waene, temma kasso isä on üks ammeti-mees, kis omma rānga rõga omma leiba tenib. Jo Jõsusse söime jures saab meile näidatud, et rikkus, ilmlif au ja ilmlif tarkus temma ees ühtegi ei mālfa. Temma tahhab agga innimesi ennese ümber foggoda, kis hea meelissed on, ni kui Maria se pühha neitsid, ni kui Jõsep, se õiglane, ni kui need karjatsed, need waggad mehhed täis Jummalatartust ja õigust. Süski ei lūffa temma ka mitte neid patrusid taggasi, kis ommad pattud lahhetsewad ja ennast tõeste parrandawad. Sedda tähendab jo selle jummalikko lapse nimmi. Selle pärrast kulutas se ingel Mariale sedda jummalikko kasko: „Temmale pead sa

"Jesús nimme pannema." Selle pärrast uendas temma sedda kasko Josepile: "Jesús, se on "Dnnisteggija, pead sa tedda nimmetama, sest temma saab omma rahwast pattust ärra "peästma." Se pattune innimesse suggo pididi temma rahwaks, ühhels pühaks Jummalah rahwaks sama. Selle pärrast näeme Jesusse söime kohhas üllewel taewast lahti ollema. Temma tahtis innimestele sedda kinni tehtud taewast jälle lahti tehja, tahtis taewa riki maa peäle põhjandada, ja sedda wiisi taewast ja maad ühhendada. Selle ülle rõmüstawad Jummalah pühha ingliti, õiskawad rõõmsaste, kõrget Jummalat taewas kites ja sowiwad rahwale õnne ülle selle õnsusse, mis Kristus neile on walmistand.

Mis meile Jesusse söime jures on tulutadud, sedda on Jesús Kristus täitnud, ni paljo kui innimeste tiggedus ja umbus ka selle wasto pandsid, et ni mitmelle temma sündiminne ja surreminne asjanda olli. Temma põhjandas ühte taewa riki maa peäle, ja temma töö kestab. Monned woidu mehhed põhjandawad wahhest ilma rikisi, agga need ei seisa kaua pärrast neid, ehk sawad weel nende ello aeges ärra pillatud. Jesusse riik üksi — se õige risti us — laggunes ikka laiemale wälja ja seisab tänna päwani. Terweni rikid alkasid temmasse uskuma ja kunningat ehhitasid ommad krongid temma ristiga. Pagganatte wannad hirmsad wiisid, innimeste ohwrid ja muud nisuggosed

asjad, kaddosid maa peäl risti usso rifides ärra. Üks hulk templid ja kirrikuid tousid, kus sees sedda ainust Jummalat kummardakse ja Jummalat tahtmist õppetakse. Arwamatta folid, waeste majad ja többiste majad said läbbi fristlikko armo walmistud. Kui palju lapsi, waesid ja wiggasid saaks ilma selle armo seadmiseta rummalusses, kurja tehjes ja häddas hukka sama. Miljonid innimesi on ülle omma pattude kahhetsemisse Kristusse peäle uskudes rahho leidnud, ja on temma läbbi ausaks rahwaks sanud. Ka weel nüüd, ni wägga kui umbuss ja hukatus woimust wottawad, õhtawad arwamatta palju süddamit temma pole, ja leidwad abbi häddas ja surmas temma käest. Weel ikka saab sedda Ewangeliumi, neid römo sannumid temmast, nende pagganatele kulumid, ja pagganate maad pörwad uskus temma pole, rõmustawad ülle Jummalat pühha sanna ja parrandawad omma ello wiisid: Selle pärrast on Jummalat sündimisse pääw ilma peäl se kige tähtsam pääw; wannal rahwal olli õigus selle päwaga uut aega affata arwama. Igga aasta arro peab meile mele tuletama, et Jesusse sündimisse pääw, ka kige innimestele nende walguisse ja õnsusse sündimisse pääw on, kis selle wasto agga ommad filmad ja süddamet lahti tewad. Laske meid siis, minno lapsed, sel õhtal ja homsel päwal ueste meie Onnisteggija alla heita ja temma pühha inglitega temmale ühhes kitust laulda.

Mi rätis issand; emmand ütles ligutetud südbamega: Jah, lapsed, sedda peanie tegema! Se illus pilt, mis Anton meile satis, on kül se fige parrem joulo finkitus, mis Anton ehk ütsfi mu innimenne — ehk ka üts Würst — meile olleks woinud anda. Se wagga meel, mis kaga teie omma isä selletamist kulasite, on se fige parrem joulo pühhendaminne mis kaga meie sedda pühha öhtud woinne pühhendada. Wottame siis önsust, mis Jummal meile läbbi selle ueste sündinud Önnisteggija on walmistand. Siis on Önnisteggija sündimisse pääw ka meie önsusse sündimisse pääw.

Kues peatük.

Wetša hoitja issandale sündinud pahhad asjad.

Se au wäärt issand olli omma perrega pärrast Antoni ärraminnemist mitto aastaid waggaselt rahhos ellanud. Temma lapsed ollid sureks kaswanud; poeg olli tubli noor mees, tütreid illusod neitsid; kiti ollid heaste kaswatud ja laitmatta ello, wisiwega. Kega möda affas se hea issand ka jo wannadusse waewa tundma. Temma mõtles selle peäle, omma ammetid poja kätte ärra anda. Igga aastal tulli se würst monneks päwaks omma jahhi, loosi peäle, Kaljonurka; sest jahhi peäl käiminne olli temmal ta paljo tallitamisse pärrast melelahutamissels. Temma olli üks wagga sõbralik würst; igga ühte omma allamattest, ka sedda

fige allamad, kulas temma armolikkult ja rääkis temmaga sõbralikkult. Kui se würst nüüd jälle oli siina jahhi-losfi peäle tulnud, ja se jaht selle wanna metsa hoitja issanda metsas olli rohkeste andi andnud, läks se würst temma liggi, toppotas temmale rahholisese melega ölla peäle ja ütles:

„Roh, kuida käsfi käib, armas metsa hoitja?“

„Kus suur würst, ütles issand, nende wanna ölgadele tahhab se igga päwane waew lijaks miina; ma sowiks sedda nore, matte hõlmade peäle weretada.“ „Roh, ütles würst, omimeti omma pojale, selle Kristjanile seäl? Temma on üks tubli küt, ja mis weel ennam mo mele järrele on, et ta üks hea metsa-mees on. Need metsad on, ni kui ma sedda ollen tähhele pannud, wägga heaste hoitud. Teie woite kindlaste selle peäle lota, et sedda tenistust ükski teine ei sa. Temma woib ka ni kauaks teil abbiks olla. Siiski olleks se mulle armas, kui teie weel monni aeg üllewatakside ja sedda metsa hoitja nimme kannaksite. Ka need fige parremat nored innimesed sawad pea üllemeelseks ja laisaks, kui nende kae krae ärte üks kuld tressikenne pandakse. Se on minno ja teie kaswo, kui teie weel üks tüf aega metsa hoitjaks jäte.“

Metsa hoitja issand tännas würsti temma armolikko lubbamisese eest, ja ütles siis: „Agga selle jures on weel üks teine asfi. Minno poeg woiks nüüd heaste abbiellosse miina — selle kaddunud metsa hoitja Busfi tütreaga,

„se kaddunud olli minno söbber jo norest põl-
 „west. Ilda aega on selle tüttarlapse emma
 „ta ärra surnud, ja ta ei tea nüüd kus minna.
 „Temma on waene — agga wägga wagga,
 „tõteggija ja puhhas, armolinne ja moistlik.“

„Noh, hea küll, ütles würst, minna kidan
 „sedda wägga, et üks tubli mees naist wottes
 „ennam temma wifide ja ülespidamisse, kui
 „rahha ja warra peäle watab. Minna annan
 „temmale rõmoga lubba naist wotta, lubban
 „temmale weel metsa hoitja ammetid peäle
 „tauba. Küll ma annan kohhe käske, et need
 „kirjad walmis tehjaks.“

Se metsa hoitja poeg, kis kartes kaugelt
 seisis tulli nüüd kui isä temmale märki andis
 liggi, ja tänas sedda würsti.

Se naese wotminne sai jonele. Selle nore
 waggase emmandaga tulli ka uus õn majasse;
 rahho ja ühhelinne meel ellasid selle hea isanda
 katusse al. Selle wanna hea mehhele sai weel
 se õn, omma lapse lapsi ommas süles nähja,
 ja se wanna emmand sai ueste ni kui noreks,
 et ta nüüd omma lapse lapsi wois kanda ja
 hoita. Nende tütreid ellasid selle nore emman-
 daga ni kui õkses. Kik ollid wägga õnnelikud.

Agga pea tuli selle õnnelikko maja peäle
 üks suur pahhandus. Se affas ühhest wannast
 asjast, sedda se isand jo olli ammo ärra
 unnustand. Se Rõrkja noor herra, kis enne
 wanna isandaga tihti olli jahhi peäl käinud,
 olli pea pärrast sedda ennesele sedda lubba

wotnud, üksi ilma isfanda lubbata metsas
 käija, ja kii, mis temmale agga filmade ette
 putus, ilma armota püssiga mahha lasta.
 Se isfand leidis tedda metsas ja ütles: "Se
 "lunno lastminne on kangeste kelatud. Kui
 "teil, minno armas noor herra, lusti on jahhi
 "peäl käija, siis tulge ikka, ni kui tännini, minno
 "jure; minna wottan teid siis hea melega liggi,
 "ja näitan teile siis need fige parremad toh-
 "had, kus teie omma süddame tahmissa jär-
 "tele woite lasta. Agga sedda ma ei tohi
 "lubbata, et teie omma meelt möda woite
 "selle metsa sees mis minno holeks on andud
 "tehja mis teie agga tahhate." Agga kis
 enne kui pärrast ikka ilma lubbata jahhi peäl
 käis, se olli se noor herra. Se isfand leidis
 tedda jälle, wottis temma püssi ärra ja ütles:
 "Summal teab, et ma sedda hea melega ei te.
 "Agga ma pean. Kässud on lowwad; minna
 "ei woi teisiti. Kui ma teid weel üks kord
 "leian, pean ma sedda üles kaebama, ja siis —
 "ei sa teil head luggo tulles." Peälegi läks
 se isfand selle wanna Kõrkja herra jure, ja
 pallus tedda, ommal norel herral jahhi peäl
 käimaist ärra kelata. Se wanna isfa lastis
 muido ommal pojalt kül omma meelt möda
 ellada, agga se kord sai ta ommeti wägga
 pahhaks; sest temma kartis selle würssti wihha.
 Temma ei lubband paega ennam omma pä-
 randajaks panda, kui ta weel üks ainuke kord
 pidbi jahhi peäle minnema; olgo siis, et wabhest

metſa hoitja iſſand tedda liggi wottaſ. Agga ſe noor herra olli jo ſedda öppind, et iſſa ſannast luggo ei piddand. Pea pärraſt ſedda kulis iſſand ühhe paufu, ruttas ſiina ja leidis ſedda noort herrad ühhe mahha laſtud pöddra jures ſeiſmas. Siis kaebas iſſand ſedda ülleſ. Se wanna Körtja herra reisis iſſe wūrſti jure ja palluſ armo. Se wūrſt ütles: „Seä, „duſte järrele peakſ ſe noor herra tuhkhoneſſe „reiſima. Minna tahhan temmale kül andekſ „anda; agga kui tedda weel ükſ ford leitakſe, „fiſ ma pannen tedda töeſte ſiina — ja ſedda „teie kül woite arwata, et ma ſiis tedda enne- „ſele nouandjakſ ehk muido au, ammeti peäle „tuhkhoneſt ennam ei wotta.“ Se aſi ſai ärra waigistud. Agga ſe noor Körtja herra kaſ watas tullist wihha ommaſ ſüddameſ ſelle auſa metſa hoitja waſto, ja põlleſ ommaſ wihhaſ, et kül mitto aataſt ollid möda läinud, weel iſſa ſedda temmale kätte maſta.

Suhtuſ nüüd et ſe wūrſt pea ärra ſurri; ſe rigi pärrandaja printſ olli weel noor ja ſel forral reiſimaſ. Siis ſäedeti wörmündrite wallitſuſ ja ſeäl maal ſündiſid monned uendaſ miſſed. Se noor Körtja herra, kiſ wägga rikkakſ olli, ſai omma ſuurſuggo ſuggolaſte läbbi, üllemaſ metſa hoitja herraſ. Sure ſluga läkſ temma nüüd Kaljonurka loſſi ello, ma, ſelleſt olli ükſ oſſa temmale ello; aſſemetſ antud. Temma olli nüüd ſelle hea metſa hoitja ülleſ, ja waewakſ ſedda head meeſt ütlemaſta.

Sel laitmisset polnud enam otsagi. Se is-
sand ei sanud ühtegi temma mele järrele tehtud.

Se noor würost oüi jo affanud wallitsema.
Agga se ülleme metsa hoitja Rõrkja herra, kis
wägga fawwal, libbe ja juttotas olli, moistis
ennast selle kige ülleme metsa hoitja herra jures,
kis selle ue würosti jures sure au sees olli, wägga
armisaks tehja; nüüd olli ta selle hea isfanda
wasto weel üllemelelissjem ja ölam, kui enne.
„Teie ei kolba enam metsa hoitjaks,“ ütles ta
üks fõrd temmale; „ma tahhan otsida, et üks
parrem mees selle hea metsa ülle saab.“ Issand
ültes: Hea melega annan ma omma ammetid
ära. Ma olleks sedda jo ammo teinud, kui se
õnnis würost sedda olleks järrele andnud. Siis
ommeti on mo poeg metsa hoitja. „Mis weel!“
ütles Rõrkja herra tiggedaste naertes. „Siis
minna peaks sest la middagist teadma.“ Se
isfand toetas würosti kirja peäle, kelle järrele
olli lubbatud temma pojale naist wotta. „Tühhi,
“ ütles Rõrkja herra, minua tean sedda kül.“
Temma moistis sedda targaste omma mele
järrele ära selletada. „Se on, ütles temma,
“ üks lubbaminne hea üllespiddamisse eest;
“mund ühtegi. Agga se pois ei maks midagi.
“Kül ma moistan üht parremad meest otsida.“

Se wanna, halli peaga isfand püdis asjata,
omma nutto wasto panda ja ütles: „Urge olge
mitte üllekohtolinne, aus ülleme metsa hoitja
herra! Teie arwate et minna teid üks fõrd
ollen pahhandand, agga selle pärrast peaksit

teie ennast tahheword hoitma, minnule liga teggemast." "Mis, hüdis Rõrkja herra, ja ta filmad pollesid wihha pärrast; teie isse tullete mulle omma häbbi tööd mele! Teie isse tullete mulle mele, et teie minno ainuhest nore põllist lusti ärra rikkosite ja wüürsti jures minno peäle wassetasite. Teie ollete üks moistmatta, üks üllemelelinne mees. Algmishest jo polnud teil häbbi üllematte wasto, ja piddasite agga kerjajatega söbbrust. Ommal pojalt lastsite teie, ühte tüdrukud ilma ühhe koppikata, ühte paljast santi, naeseks wotta. Omma kaurist warrandust ollete teie selle kerjaja poissi, selle Antoni peäle, ärra pillanud. Teie ei moistnud omma heaga ümber käija, kuidas peaksite moistma woõra ommaga ja wüürsti lastwo cest heaste murret piddada? Winge, kasfige, teiega ei maksa middagi ette wotta. Minna mötlen et meil pea ennam ei sa üks teisega teggemist ollema ja et teie pea ennam ei tohhi minno filmade ette tulla."

Sis isсанд läks. D, mötles ta koddo minnes, üllem metsa hoitja herra üttelgo, mis ta tahhab; minno metsad on fige parrema korra peäl. Temma ei woi, ni pahhane kui ta ka minno peäle on, mulle ühtegi tehja. Ma tahhan sedda wadata. Temma ei räkind ommadele koddo figest sellest ühtegi, mis Rõrkja herra temmale olli üttelnud, et ei tahtnud neid ilma asjata kurbastada.

Agga pea pärrast sedda, kui se wanna

isfand sai metsast taggast tulnud ja omma toli peäl hingamas istus, astus üks mees tuppa, ja andis temma kätte ühte kirja üllema metsa wallitsusse kohto poolt. Selle kirja siisse olli kirjutud :

Se metsa hoitja Krünwalti isfand saab üllema kässo järrele, omma wannadusse pärrast ja et ammetis nõdder on, ommast ammetist lahti tehtud, ja temma jäggo metsa ni kauaks Waldenbruhhi metsa hoitja kätte antud, järrele wadata. Armo-palgast selle waewast wannaks sanud mehhele, ehk ühhest uest ammetist temma pojale polnud juttogi. Muud kui et weel olli kirjutud, et se lahti sanud metsa hoitja sest ajast sadik, kui se kirri temma kätte saab, ennam ei piddand tohtima, ühte sammo metsa astuda ehk ennast seäl püsfiga näidata, muido lubbati temma püs ärra wotta.

Se wanna isfand teggi sedda kirja lahti ja ehmatas wägga; temma käed wabbisesid, sedda kinni piddades. Siiski koggos temma ennast jälle, ja lugges omma rahwale sedda ette, need ollid kii toas igga üks omma tööd tegemas. Wanna emmand omma kahhe tütreaga jäid ehmatates walget. Noor metsa hoitja punnetas wihha pärrast ülle Körtja herra tiggedusse. Noor emmand seisis tüf aega ilma et sannagi räkis ja affas siis, halledaste nutma. Temma lapsed, kis toas mängisid, ja näggid et emma nuttis, affasid ka nutma. Ülleültse tousis kaebamine. Muud kui agga wanna

au wäärt isfand seisis rahhoga nende tškel ja ütles: „Ärge unnustage mitte ärra, et wanna Summal weel ellab. Sinna wanna emma, jätta esitels nutmist, ja õppeta meie laste ja lapse lastele Summala peäle lotamist. Temma tahtmisse wasto ei woi pahhad innimesšed meile ühtegi tehja. Se kätšminne tulleb temmast; se saab meile heaks tulles. Selle pärrast wotke süddat! Summal on meie wäg, gew kaitšija. Temma ei lüfta meid ärra, kui ta kiti ilm meid ärra lüftaks. Temma, se hea, se rikkas Issa saab meile, omma lastele ikka leiba andma. Laske meid temma peäle lodata ja kartmata julged olla.

Siiski, ütles ta, ei tahha ma ühtegi kätšmata jätta, mis minna agga jätsan tehja. Ma lähhan homme pääw würsti jure; se on nisamma armolinne kui temma õnnis isä. Temma saab mind kulumata, et temmal kül wallitsemisse attatusel paljo tallitamist on. Temma on õiglane, ja ei sa sedda järrele andma, et üks wanna teender kis omma würsti peäle neljakümne aasta truište ja ausaste on teninud, ilma asjata naise, laste ja lapse lastega puduše ja nälja kätte peawad surema. Sinna, Kristjan, pead minnuga ühhes tulles. Meie woime jo mollemad ärra minna, ilma et tarwis on Rõrkja herra käest lubba palluda; meie lähhame jalla, sest sõitminne olles meile nälud kallis sel pudulissel ajal; ja polle ta muidugi tarwis. Need ridet mis meie pruime mahho,

wat kül meie jahhi taskute sisse. Affage agga peäle, et homme hommiko kif walmis on.

Wanna issand olli teisel hommikul enne päwa ülles toušnud ja wirrotas omma poega ülles. Neg jääb mul iggawaks, walget odates, ütles temma; nüüd on fuwalge ja meile on kif teed teada. Lasse meid minnema affata! Wanna emmand pandis sedda rohkelist, kuld- traega kube illasaste kotto, ja mäsšis puhta linnasse rättiku sisse, et siis parrem olli sedda jahhi taslo panda. Katrina toi allus ridit ja te-roga. Noor emmand ja Lowisa walmis- tasid pruksoti ja töid sedda tuppa. Need piššikesed maggasid weel. — Sa millal sa siis arwat jälle taggasi tulla? küsšis wanna em- mand issandalt. Sedda ma ei tea weel isšegi öiete, ütles temma; ei wišt enne nädalat. Homme otšekohhe kahhe nädala pärrast on pühha joulo laupäwa öhta, ütles wanna em- mand; jemuks sa ommeti wišt tullet? Andko Summal et homme nädala pärrast, ütles issand. Olgo muido, kuida tahhes, agga pühha joulo laupäwa öhtud tahhan ma teiega ühhes pida- dada. „Summal andko et rõmus,“ ütles em- mand. Palluge se aeg, ütles issand weel, ja lootke Summala peäle; temma saab teg- gema, et need asjad lähhawad ni kui tarwis on. — Kif saatsid neid kahte meest ukse ette, ja nemmad läksid sel külmal pimmedal Tet- sembri ku ööl, kus öige pimme ja koidust weel ühtegi nähha polnud, julgeste eddasi.

Kiis seäl majas ollid nüüd omma armsa reisimeeste, isseärranis wanna isä pärast murres. Esimesesl nädalal moistsid nemmad endid weel iika trööstida; agga kui pärast sedda üls pääw teise järrele möda läks ja ilma tormiselis läks, ja allati wihma saddas, siis jäid nemmad rahhotuks. Oh, ütlesid nemmad, sel Kristjanil, kis ommeti weel tuggew on, saab kül teggemist ollema, agga kuidas se waene isä läbbi saab? Kristjani kaks last jooksid igga silmapillt ukse ette, watama, kas isä ja wanna isä weel ei piddand tullesma.

Nida läksid esimesse nädala järrele weel terwet kahhelsa päwa neil kaebamisse ja murrega möda. Pealegi olli pärast nende ärra minnetit üls jägri pois Kõrkja herra käest ühte kohto kirja tonud. Se emmand ei uskand mitte, sedda lahti tehja; agga ta kartis, et seäl pahhad sannumed sees ollid. Sest se jägri pois olli ka weel su sannaga pillades naertes üttelnud: Se on hullus, et se wanna isä and omma nore tuisopea pojaga würssti liina jooksis. Üllem metja hoitja herra on omma asja jures kindel. Nemmad ei sa seäl midagi tallitama, sawad agga häbbi ja teotamisega taggasi tullesma.

Kiis seäl majas pallusid igga pääw, et Jummal neid reisi-mehhi piddi würssti ette lastmasada, ja et se neid piddi armolikkult kuulma ja neid jälle önnelikkult koddos saatma. Kiis need lapsed pallusid ilma käsimatta nendega. —

Seitsmes peatük.

Kuida selle metsa hoitja isfanda käsfi eddas-
pidi käib.

Nida kurbtuseses ellades joudis siis pühha
joulo laupäwa öhto kätte. Tänna läks aeg-
saSte pimmedaks. Sest koggona taewast katsid
mustad pilwed. Range tul ulgus läbbi tam-
mede ja männide ja köikudas neid metjas.
Lund ja wihma sadbas seggaminne, ja katusse
rin jolsis ni kui oia, mis mäest alla jookseb.
Oh sa mo Summal, ütles wanna emmand,
kui ta tük aega aInest olli wälja watanud,
nemmad ei tulle weel mitte. Kui nemmad
tänna, pühha joulo laupäwa öhtul ei tulle,
siis on neile wiStist üks õnnetus juhtunud.
Minna kardan wägga. On se üks ilm, ni
et ei tahhaks koera ukse ette wälja ajada, ja
teed on sandit et kaelani woib siise waoda.
Oh, kui nemmad jälle koddõ olleSfid, olgo siis
muibo kif, ni kui ta on!

Temma teggi jälle aStent lahti, watas one
ja hüdis: Oh Summal tännatud, jubba tul-
lewad! Kif ruttasid ukse ette nendele wasto;
kif küsSfid: Koh, kuida se luggo liinas läks?
Minna lotan, et meil weel kif saab heaks
minnema! ütles wanna isfand. Agga teie
ollete wiSt meie pärwaSt murreS olnud et meie
ni kawa ärra jäime. Agga ma polnud tee peäl
mitte õige terve, ja ei joudnud ennani emale;
kui jälle parremaks sain, ollid need oiad ja

jõed sest palju wihmaft ni täis ajanut, et meie weel monni pääw piddime otama. Müüd Summal tännatud, et jälle koddos olleme. Temma astus tuppa, panni teised rided selga, ja istus omma toli peäle ahjo forwa soja. Wanna emmand toi ühhe poddeli jodawad wina, faks klaasi ja öli-lampiga tuld. Kosfotage ennast mollemad nattufesse, ütles temma, ja wallas klasi; se saab teile mollemille tarwis ollema. Toit saab pea walmis. Jah, ütles isfand, helleba lampi tulle jures ümber ringi wadates, se on ommeti hea, jälle koddos olla, armsa ommade jures, kus ligel röömsad, söbralikkud palled nähja on.

Se noor metsa hoitja olli wahhe aeges omma emmandale sallamasti üttelnud: Oh, meie asfi polle ühtegi korrast; meie same wiist omma tenistust ärra kaotama. Emmand ehmatas wägga, ja ütles tassakeste sedda ka teistele. Wanna isfand näggi, kuida ühhe korraga fit nukraks jäid, ja ehmatand ja kartust täis ollid. Kas Kristjan on lorrifend? küsis temma; no jah, mis sest ennam salgada. Teie fate fit teada; agga ärge jäge mul wägga furbaks. Meile on jo tänna öfel üks Önnisteggija sündinud; ülle selle sure römo peame ommad piisfessed ilmlikkud furbtusfed ärra unnustama, ja ei pea nendega omma süddat ni wägga waewama.

Kui meie, ütles ta siis, õhto ilja würsti kina joudsime, läfsin ma weel wanna metsa

Kohto herra Milleri jure. Temma on üks wägga
 ausa mees, mõtlefin minna; temma olli wannal
 ajal minno üllem metsa hoitja herra ja ifka
 minno söbber. Need teised herrad, kis mind
 tundsid, on kit ärra furnud ehk ammetist lahti.
 Et ka temmagi kül on wannadusse pärrast talli-
 tamisest taggasi tommand, siiski woib ta mulle
 kige parremad nou anda. Ni ma mõtlefin,
 Se ausa mees wottis mind ka kül süddamelikkult
 wasto. Ma räkisin temmale omma asja. Tem-
 ma ütles: Kõrkja herra on teile kül üks pahha
 waenlane; temmal on siin wäggewad söbbrad.
 Temma tahhab teie ammetid ühhe nore inni-
 messesele, kis temma toa pois olli, anda, ja sadab
 sija teist ja teie pojast need kige pahhemad san-
 numed. Minna kardan wägga, temma saab
 woitu, ja wottab selle hea Kristjani käest isä
 leiwa pallukest ärra. Oh, ütlesin minna, egga
 se ommeti ni kaugele ei sa! Mul on nou, isse
 würsti jure minna. Tehke sedda, ütles wanna
 metsa kohto herra. Minna tullen teiega liggi.
 Siiski polle teie nüüd õigel ajal tulnud, sest
 würstil on palju teggemist. Ei tea kas sate
 temma ette. Ka peate weel kige üllema metsa
 hoitja herra ja metsa kohto herrade jure min-
 nema. Agga ma kardan, et teid seäl heaste
 wasto ei woeta. Kõrkja herra on neid kit
 söggebaks teinud. Minna leidfin ka et wanna
 metsa kohto herra olli õigust räkinnud. Ma
 käisin mouda wasto meelt käiki. Kige üllem
 metsa hoitja herra olli ma wasto külma ja satis

mind pea ärra. Teised herrad ei teinud minnuga palju parremad; ma näggin agga nende pahhased palled ja luulfin monned wäljud sannad. Agga wüürsti jure ei sanud ma, et tige ülleme metsa hoitja herra otsekohhe temma jures olli, foggoniste ettegi lastud. Se tige ülleme metsa hoitja herra moistis minno ja Kristjani peäle wägga kawwalaste walletada. Minna ei tahha sedda teile parreminne jutustada, liategi pudub se asjadeesse, kellest teie sühtegid ei moista. Keit mis meil weel lota on, on üks järrelefulaminne; agga karta on, et sedda sesugguste holeks antakse, kelle käest meil palju head polle odata. Siiski, need juttud tewad meid wägga kurbaks, ja tänna õhto peaksid kit ristiinnimesed rõõmsad ollema. Se on jo se pühha joulo laupäwa õhto; laste meid meie Snnisteggija sündimisse peäle wadata, se saab wist meie kurbu meelt rõmustama.

Temma tõstis ommad filmad selle Jესuse sündimisse pilti peäle, mis Anton üks kord olli saatnud. Se rippus toas seäl kohhas, kus enne pegel olli rippunud, ja olli, et ei piddand wigga sama, ühhe ridega kinnikaetud. Wanna isfanda lapse lapsed, kaks armsad lapsokest, Prants ja Klara, ollid jo mitto nädalad pühha joulo laupäwa õhto peäle rõmustand. Nemmad kargasid ülles, kuiwatasid ommad filmad ja ollid rõõmsa näoga. Wanna emma, ütles piisfite Prants, wotta se rie pilti peält ärra ja panne, ni kui minnewal aastal, tünled pollema, et

sedda woip heaste nähja. Ja sinna, wanna
 issa, ütles se piisike Klara, to sa omma kannel,
 ja meie tehame ommad joulo laulud laulda,
 mis emma meile õppetäs. Hea kül, ütles
 issand, laulame üts joulo laul. Siiski, üttelge
 enne, weel, kas polle sühtegi, sel ajal kui meie
 ärraollime, isseärranist sündinud? Ei, ütles
 wanna emmand; muud kui parrako, lohhe pär-
 rast teie ärraminnemist, todi jälle üts firri fige-
 üllema metsahoitja herra käest. Mis se kül
 peaks ollema? Temma andis sedda kirja lahti,
 teggematta isfanda kätte. Se teggi sedda lahti
 — jäi walges kui lummi — tõstis filmad taewa
 pole ja ütles: „Nüüd, Issand, sinno tahtminne
 sündko!“ Kif watasid ehmatand odates temma
 peäle. Mis se on siis? küsis wanna emma.
 „Meie peame siit majast wälja minnema,“
 ütles temma, „ja meie olleks jo pidand ärra
 „ollemagi. Kigeüllem metsahoitja herra annab
 „selle kirja sees käske, et se metsahoitja maja
 „ildaminni joulo laupäwa õhtuni peaks tühhi
 „ja puhhas ollema, et uus metsahoitja woib
 „joulo pühhadeks sisse tulla. Temma ähwardab,
 „kui meie tedda ei peaks kulama, meid lohto
 „tendretega lasta ärraajada. — Se on mul
 „imme, et need weel siin polle; meil on igga
 „filmapiik karta, et need meid majast wälja
 „wisawatad.“ Oh Summal! hüdis noor em-
 mand, nüüd sel pimmedal hirmsal ööl! Kas
 tulete, kuida lange tuul oues ullub? Kuida
 wihma sajab? Kus meie tule ja wihma warjo

leiamel! Sa langes istme peäle ja affas ümber
 omma kahhe lapse kaela. Armas Summal,
 Ohkas temma, oh hallasta Sinna nende ilmsüta
 laste peäle! Kristjan seisis känd ristis wait
 temma ees, ja watas temma ja omma laste
 peäle nuttuste filmadega.

Oh sa mo Summal, ütles wanna emma
 nuttes ja käsji murdes, meie wanna p...ade
 sees nüüd weel laste ja lapse lastega siit majast
 ärra ajada, kus ma sündinud ollen, kus mo
 isä ja wanna isä elasid — oh se on hirmus!
 Armas Summal, lasse mind siin majas, kus
 ma sündisin, ka ärra surra.

Katrina nuttis waggaselt; Lowisa seisis
 wärrisetes ja wabbisetes seäl, ni kui üks tal,
 ledda ärratappa wiakse. Agga wanna isäand
 omma au wäärt pallega, ötsaga ja halli karwa-
 dega, watis kawa wait ülles taewa pole ja
 ütles siis rahholiste kindla melega: Sah minno
 armsad lapsed, nida se on, et peame siit majast
 ärraminnema. Minna ei tea ühtegi innimest,
 kis meid keik ühhe korraga omma majasse wasto
 wiiks wotta. Meie same nüüd kül üks teisest
 ärra lahutud. Minna kül mõtlesin, teie keskel
 ommad wannad päwad ellada — mõtlesin, teie
 fäte, nida kui teie nüüd minno ümber seisate, siin
 majas ka üks lord minno surma woete ümber
 seisma. Agga Summalal olli teine nou — laste
 meid temma pühha tahtmist wasto wotta. Siis
 watas omma lapse laste peäle ja ütles weel:
 meie süddamed nuttawad, kui meie nende

lapsokeste nutto watame. Summalal on üks weel armolikkum südda meie wasto. Kui ta ühte ni raskeb koormad meie peäle panneb, siis sünnib se wist temma fige targema nou järrele. Ka sedda hädda saab ta meile heaks pööрма. Kui nüüd jo hädda on fige suremaks läinud, peab ta jälle parrem põlli tullesma. Wanna rahwas ütleswad meile küi mis nemmad on isse tõeste näinud, et: mis armsam laps, sedda kibbedam wits. — Meie olleme siin toas paljo pühha joulo laupäwa õhtuid rõmus ellanud, laske meid siis ka sedda ühte murrelikko õhtud Summala käest hea melega wasto wotta.

Sul on õigus, armas mees, ütles wanna emmand; jättame siis Summala hõleks ja jääme ses sures häddas kindlaks. Oh, ma küi tihti mõtlesin sedda, kuidas siis Maria melest piddi ollema, kui temma lautas piddi omaja pidbama, ja peälegi weel, kui ta pea pärrast sedda, omma ello, asset piddi pimmedal õöl mahha jätma — ja ni kui meiegi nüüd — omma jummalikko lapsesega ärraminne ühte teisele male. Oh, ni suur kui temma ust, temma lotus olli, siiski ma mõtlen, et temmale, kui ka mitte ta enese pärrast, siis ommei ta jummalikko lapses pärrast, wessi sai filma tullesma. Minna tean, mis emma südda tunneb! Temma hädda sai wist temma süddat läbbi leikama. Agga innimenne ilma peäl peab sesuggust hädda katsma. Agga sesamma, kis Mariale, seäl waeses lautas ja temma murrelikko põggenemisse tee peäl, tröstitjad

ja aitajad inglid satis, se ei sa ka meid ilma trös,
tita jätma. Temma saab õigel ajal abbi saatma.

Siis lõppotati ühhe lorraga ukse peäle.
„Nüüd tullesad,“ ütles wanna isсанд, „ja
ajawad meid siit toast ärra.“ Kristjan largas
ülles, watas omma püüsi peäle ja ütles:
„Sedda nemmad ei tohi, minno kallid wanne,
„mad, minno armsad naist, minno lapsi, minno
„õbdesi majast wälja wiskada. Se essimenne,
„kis kät neide külge panney, sedda — — “

„D ei, ei, mo poeg,“ ütles wanna isсанд,
„ärra ütle sedda hirmsad fanna, mis sul teie
„peäl on, mitte ommast suust wälja. Ühtegi
„wastopannemist, ühtegi üllekohtust wastoaffa,
„mist! Summal on meie ja nende ülle. Temma
„on meie abbi ja meie warjokoht, kui meie pal,
„wed ja juttud nende meeste wasto, kis meid
„tullesad ärraajama, ühtegi ei aita siis lähhä,
„me wastopannematta siit majast wälja ja poe,
„me ni kauaks, kui õ saab möda läinud, sinna
„metsa kopa sisse, kus meie jahhi peäl tihti pah,
„ha ilma eest warjo leidfime. Oh, ütles temma,
„toli peält üllestoustes, ma näeks, et teie igga
„üks minno wanna, palju hädda näinud meh,
„hega woiksite üttelda:

„Mo eest murret sain kül nähja,
„Eas' nüüd Summal kif tehja,
„Kui maa, taewas, põrmuks saakst,
„Temma mind weel ülles peakst;
„Summal! kui mul jääb so arm,
„Miks sind kardan? hädda surm.“

Kahheksas peatük.

Koggematta küllaline.

Wahhe ajal foppotati jälle, ja weel loweminne kui enne. „Minne, Kristjan,“ ütles wanna isand, „ja te uks lahti.“ Kristjan läks. Silmapilk pärrast sedda astus üks illus, uhle Saks, sedda nemmad ei tundnud, ühhe tumme, rohholisse mantliga ja karwase mütsiga, utsest siise. „Se on se uus metsahoitja!“ mõtles igga üks ehmatand süddamega. Agga se woõras näggi ka isse ehmatand wälja, punnaseks nutte, tuid filmi ja hirmo pärrast walgetš jänud palle, sid nähjes. Temma wottis mütsi peast ärra, seisis mõnni silmapilk paigal ja ütles: „Eks teie tunne mind ennam?“ Dh Zummal, hüdis Lowisa, se on jo Anton! Katrina ütles: Anton! kas tõeste? Mis teie mele tulleb, ütles wanna emmand; se Saks seäl on jo paljo surem ja tuggewam kui Anton. „Tõeste, temma on, ütles Kristjan, se on Anton! Ütle Zummala pärrast, wend, kuida sa seia said? Minna mõtlefin sind Roma liinas ollema, monni sad, da pennikoormad maad siit!“ Wanna isä õrus omma filmi, ni kui polleks neid uskunud, astus tašsa liggimale, ja ruttas siis laiale kättega Antoni wasto, affas temma ümber ja ei sanud muud ühtegi üttelda, kui: „Dh mo poeg Anton!“ Nemmad piddasid kaua aega südda melikkult teine teist ümber kaela. Siis terwitas Anton omma au wäärt kasso, emma omma

õksid, Kristjani, Katrinat ja Lovisat, täis süddamelikfo rõmo neid jälle nähjes. Ka sedda noort emmandat ja temma lapsi, tedda ta esimest korda näggi, terwitas temma sure rõmoga õige süddamelikkult. Ni murrest kui kii weel monne filmapilko eest ollid, ni wägga rõõmsaks said nüüd kii. Se koggematta rõõm olli kii kurbtust ärraajanud, ni kui päike ülestoustes õ pimmedust ärraajab.

Nüüd attas wanna emma ütles: Oh Anton, sinna leiad meid wägga murrelikfo korra peäl. Sinna jo näggid weel meie nutto, kui sa tuppä tullid. Oh, lasse ennesele ommeti meie hädda juttustada. Minna tean kii, ütles Anton; agga olge otsani rahho, armsamad wannemad, sest teie asjad on õige parrema korra peäl. Minna tullen praego Würsti jurest. Temma lasseb teile, armsam isä, sõbralikkult paljo terwist üttelda.

Minu? hüdis wanna isä. Kuida sa Würsti jure said? Sedda ei moista minna mitte. Tõeste, minna kardan, et se kii on agga üks õnnelik unnenäggo.

Ei, ütles Anton, polle se unnenäggo, waid tõsine tõe. Istuge omma toli peäle, armas isä, ja teie armas emma, wotke ennesele sia asset, ja laske ennestele kii selgeste ülesrätida. Temma panni omma mantlid ärra ja toi üks paar istmed liggi. Need rõmustud kasso wannemad wotfid tedda enneste wahhele. Kii teised seisid ümber ringi ja watasid imnests pannes ja odates temma peäle. — Anton juttustas:

Meie tännine armoliik Würst olli, ni kui teie
 isse teate, weel ilda aja eest, kui ta Prints olli,
 Stalia maal. Seäl said siis üks ferd Roma
 liinas nende noorte kunsti meeste malitud pil-
 tid ülesseätud watamissele. Temma läks siina,
 ja nende hulga piltide hulgast olli üks isseär-
 ra, niis wägga temma mele järrele. Temmale üt-
 teldi, üks noor maalmeister temma rigist, Anton
 Kroner nimmega, on sedda malinud. Se Prints
 laskis mind kutsuda, kitis mind, ja olli minno
 wasto wägga armoliik. Temma küsis minnult,
 mis ma selle pilti eest pididin küsima, ja ma-
 mulle omma würstlikko helde süddame järrele
 paljo ennam, kui minna ollin küsind. Kui ta
 nüüd need kuulsamad piltid Roma liinas tahtis
 läbbi wadata, siis ma pididin temmaga ühhes
 minnema, tohtisin temma kowas tõldas istuda,
 ja pididin ka weel monni ferd temma jures
 sõma. Nüüd said roma liinas monned kallid
 wannad piltid, müa wälja palkutud. Prints
 sõitis minnuga siina neid watama. Temma
 küsis nende piltide jures mis temma mele jär-
 rele ollid, ikka minnult nou, ja lubbas siis neid
 osta. Üks pääw olli nimmetud, millal need
 pidid ühhe awwalikko mümisse wiisl ärra mü-
 dud sama; agga se Prints ei woinud ennam ni
 kauaks jada, sest temma pididi koddõ reisima,
 wallitsust wasto wotma. Temma andis siis min-
 nule sedda tallitada, need piltid osta, ja selle
 eest murret pidbada, et need ka tõeste ja ilma
 rikfumatta pidid temma kätte sama. Temma

ütles ka sedda üllema hinda, mis ma nende piltide eest woiksin anda, ja ütles kust ma selle tarbeks piddin rahha sama. Se olli mulle wägga auuks ja olli mul nüüd wägga süddame peäl. Minna olin ka ni õnnelik, et ma need piltid paljo allamalt sain osta, kui temma mulle olli lubbanud nende eest maksta. Kui ma nüüd fik, mis ühhel maalmeistril Stalia maal wata, misse wäärt olli, olin näinud, ja kui otsekohhe üks laew walmis olli ärrapurjetama, siis läksin ma kige nende piltidega laewa peäle. Ma sain ka omma kalli warrandussega jälle õnnelikult maise male. Seal ma siis palkasin piltide tarbes ühhed wanfred, ja et piltid ei piddand wigga sama, sõitsin ma isse liggi, ni kaua kui selle wanfrega ühhes würsti liina joudsin. Minna ruttasin kohye würsti majasse ja lastsin ennesest teada anda. Würst olli agga louna sömast üllestousnud, ja olli nüüd omma firjotamisse lambris. Ma sain kohhe ette. „Noh, terwitan teid Sassa male tullemast,“ ütles Würst minule wägga sõbralikkult; „mis head teie minule siis Stalia maalt liggi tote?“ Need piltid, ütlesin minna, mis minna ausa sure Würsti kässo peäle ollen ostnud. Noh, ütles Würst, mitto tükki nendest? Need fik! ütlesin minna. Kik! hüdis Würst rõmustud, se on jo wägga hea. Temma andis kohhe kässo, et need piltid piddid sama wälja woetud ja ülles seädetud. Minna isse ka aitasin. Würst olli ommas kige suremas lustis. Sest temma polle üksi piltide

armastaja, waid temma tunneb ka nende hea-
dust. Minna andsin need piltide maksu eest
sanud paperid temma kätte. "Sedda rahha,
ütles temma, on jo üks hea hulf wähhäm, kui
minna teile lubasid." Minna ütlesin: Kus
Würst tahhaksite üttelda, kus ma sedda ülle
jänud rahha ärra annan. Oh, ütles temma
wägga ormolikkult, sest ei pea enam jutto
ollema. Minna ollen teile tänno wõlga. Kui
teie minnuga rahho olete, siis ollen minna
sedda teiega weel enam. Siiski — teie olete
teed käimast wässiinud ja olete nüüd piltide
wäljawottes ennast weel enam wässitand.
Teile on hingust tarwis. Temma andis käsko,
mulle ommas majas ühte tubba anda.

Kui ma õhta ommas toas istusin, tulli
äkkiselt mo mele, sedda wanna, metsakohto
herrad watama minna. Temma olli jo, ilma
selle würstita, se ainuke mees, sedda minna
seäl Würsti liinas tundsin, ja mul olli kül weel
moles, kuidas temma enne, kui ta alles ülleni
metsakohtja herra olli, teid armas isä, tihti
watamas käis ja teiega sõbrusjes elas. Temma
küssis minnult, kuidas ma siia ollen tulnud.
Minna ütlesin sedda temmale. Teie tullete tige
õnnelikumal tunnil! ütles temma, ja affas
nüüd kohhe mulle juttustama, kuidas teie kässi,
mo armas isä, nüüd käib, ja kui paljo pah-
handust se Korkja herra teile on teinud, kuidas
teie sellepärrast isä olete würsti liina tulnud,

ja tuida teie jälle, mõnni pääw enne minno tullemist, ilma et middagist õigust olleksite saanud, ollite ärraläinud. Ma tahtsin lohhe jälle Würsti jure miäna, agga Milleri herra ütles, se ei lähhä lorda. Homme hominiko peate paluma et isseärranis teid juttule lastas. Minna tullen teiega ühhes. Se asji on nüüd jo ette ni walmistud, et meil on head wastowotmist lota. Meid sai teisel hommikul pea ette lastud. Minna affasin lohhe teie pärrast räkima, ja räkisin sure holega. Minna räkisin tuida ma teie majasse ollen tulnud, ja mis head teie minnule ollete teinud. Minna räkisin tiit selgeste. Milleri herra ütles mitto lordo: affage jo asja, affage asja! Würst naeratas agga ja ütles: Laske temmal: selle hea poja tän, noliit südda omma wanna kasso, wannematte wasto on wägga mo meelt möda. Küü meie pärrast fuleme mis sest peab wälja tulles. Minna affasin nüüd Rörkja herrast räkima ja ütlesin mispärrast temma teie wasto ni tigge on, ja et ta ni tui üks linno warras tuhkhonekse olleks sanud, tui õnnis Würst temmale polleks andeks andnud. Ei mitte ütles Milleri herra tössise melega minnule, teie unnustate ärra allandlikult räkida. Würstid woiwad arwast ülleliga armoliised olla. Rörkja herra olli se lord weel üks noor innimenne ja sellepärrast woiks ilka üks andeksandminne sündida. Roh, eddasi, eddasi! ütles Würst minnule. Minna

näitasin temmale nüüd need firjad, mis teie minnule, armas isä, Italia male firjotasite. Ma otsisin neid jo ösel ommast laekast wälja. Seäl polle ka ühte ainukest, kus mitte armolikko Printsile, kis minnuga ühhel maal ellas, teie pollets süddamelikkult önnne sowinud. Se Würst ei luggend neid kohtasi üksi, mis minna temmale näitasin, waid, pärrast kui temma minno läest sure armoga sai lubba küssind, lugges ta neid otsani läbbi. Noh, hea kül, ütles temma, nüüd tulles mul mele, et teie mulle jubba Italia maal sest tubli mehhest räkisite, üks mees, kis nida firjotab ja ühte ni head poega kaswatas, se ei woi üks sant mees olla. Sellepärrast, ütlesin minna, peawad ka armolik suur Würst sedda Rörkja herrad nuhtlema, ja selle metsahoitja pojale temma isä ammetid andma. Milleri herra watas pahhasest minno peäle ja ütles: kas siis sedda wisi peab armolikko Würstiga räkima. Agga Würst ütles naertes: ni fermeeste sedda kül ei sa, kui teie mõtlete, noor mees. Minna pean sedda Rörkja herrad ka esitels kulama. Temma andis Milleri herrale märki ja räkis küll aega afne jures temmaga isseleskis. Selle järrele istus Milleri herra mahha ja firjotas. Agga Würst ütles minnule: olge teie rahho, kül se saab õigeks sama.

Temma räkis nüüd, ni kaua kui Milleri herra firjotas, minnuga piltitest. Minno õn-

mis isä, ütles temma, on minnule üks hea hulk neid järrele jätnud. Ma tahhaks hea melega teada, mis teie selle üle ütlete. Siiski peawad siä piltid jälle sama parrantetud. Sed, da tööd minna nüüd annan teile. Kas teie sedda tahhate ennese peäle wotta? Kige suurema rõmoga, ütlesin minna; agga mitte enne kui joulo pühhad möda on. Pühha joulo laupäwa öhtul ollen ma omma au wäärt kasso, wannemid esimeste forda näinud; joulo laupäwa öhtul pean ma neid nüüd jälle näggema, pealegi weel et nemmad nüüd kurbtusses on, ja minna woin rõõmsad jannumed wiia.

Se on õige ja lohus! ütles Würst. Tanno andmisle wannematte wasto tahhan ma hea melega järrele anda.

Milleri herra olli ni kaua kirjotamissega walmis sanud ja andis sedda lehte Würsti kätte. Würst kirjotas omma nimme alla. Üttelge minno poolt omma hea kasso, isäle paljoterwid, ütles temma minnule, ja üttelge selle tubli, wanna mehhele, et temma peab ilma murreta ollema.

Agga mis julgeste teie ommeti selle Würstiga räkiste, ütles wanna Milleri herra, kui ta mind minno tuppa olli saatnud. Minna kela sin teid isä, agga teie ei pand, sedda tähhele. No, teie armo pärrast omma kasso wannematte wasto peab sedda teile andeks andma. Ka näen minna, et se õigem tee isä ka se

lühhem on. Minna küsisin nüüd Milleri herra käest, mis se Würst teemaga rätinud ja mis ta terimal käskind kirjotada. Varrast suurt pallumist ütles ta mulle wimalis. Würst on üttelnud: „Pea olleks mind satetud üllekohhust“ teggema. Seäl on kirri walmis kus selle „wanna metsahoitja assemele üks teine mes“ piddi sama pantud. Agga minna leidsin om: „meti järrele mõtlemist selle jures ja polle,“ ni julgeste kui nemmad ka selle peäle lootfid, „ommeti omma nimme weel mitte alla kirjot“ tanud. Minna tahhan sedda asja nüüd weel „öiete pohjani järrele kulata.“

Mis Milleri herra olli kirjotand, se olli üks käst Rõrkja herra kätte; siina olli kirjotud: „Musa armolonne Würst on sure pah“ handussega teada sanud, mis kolhamatta wiisi se Rõrkja herra selle au wäärt metsahoitja Krünwalti isсандaga on ümber käinud; Rõrkja berrale antakse selle kirjja läbbi sedda fige kind, lamat käsfo, fenni kui tulewa aja peäle sedda wanna metsahoitjad omma pojaga ühhegi wiisi peäle mitte eksitata.“

Sedda käsfo piddi Milleri herra ühhe kurreriga kohhe Rõrkja herra kätte saatma. Se Würst olli weel üttelnud: „Minna tahhan hea melega, selle wanna ausa mehhele, ni pea kui wimalis, fergemat ello sata.“ Milleri herra satis teile paljo terwid ja käskis mul teile üttelda: se järrelekulamine, mis Würst

saab tallitama, saab wistist teie kaswuks olla, ma, ja teie poeg saab tõeste metsahoitja ammetid sama.

Se wanna isfand, ni kui ka kiti teised, pühkistid ni kaua kui Anton rakis tihti omma filmi. Nüüd toudis isfand üles, aitas Antoni ümber kaela, wottis sedda riet selle Jeesuse sündimisse pilti peält ärra, watas tännades taewa pole üles, ja hüdis: „nüüd laske meid nende inglitega ühhes tänno laulda: Mu olgo Jummalale kõrge ja rahho maa peäl nende innimestele, kis hea süddame tahtmissesega on.“

Ühheksas peatük.

Joulo - pu.

Pärrast kui Anton omma jutto sai lõpetand, noudis ta armsaste omma armsa kasso, wannematte terwisse järrele. Temma olli kurbtussega tähhele pandnud, kuida wägga pärrast temma ärraminnemist mollemad wannemad ollid wannanenud. Nende hallid pead ja kortsus palled täitsid temma filmad täis wet. Siiski ei pandnud ta sedda näggewaks, et ei tahtnud neid kurbastada. Wägga wägga panni ta imemeks, kuida Kristjan, Katrina ja Lowisa nüüd ommas täies rammus õitsesid. Temma hüdis Kristjani lapsi nüüd mollemit sõbralikkult ennese jure. „Minno Jummal,“ ütles temma, „nida ruttas se aeg ärra! Sah, kahheksateis,

tümne aasta eest ollid Kristjan, Katrina ja minna, lapsed ni kui need siin; Lowisa oli weel pissen. Nüüd on need lapsed meie asfemele astunud." Temma olli rõmus neid lapsi wadates. Agga, ütles temma, kas teie ommad joulo kinkitussed ka jo ollete sanud? Oh, ei, ütles se pissike Prants. Se Rõrkja herra rikkus meile sedda nalja ärra; temma on öiete üks Herodes. Emma soitles tedda selle jutto üle. Se pissike Klara ütles: Anton, sind on wist üks ingel sija saatnud. Agga kas sa meile ka ühte joulo kinkitust olled tonud? No muidugi, ütles temma, egga ma teid polle ärra unnustand; agga peate otama, fenni kui mo tõld järrele tulleb. Seäl sees on kink. Lapsed jäid ka rahho.

Selle järrele todi õhto söök laua peäle. Agga ennam sai räkitud kui södud. Pärast sömist tahtsid lapsed maggama. Teised kink jäid weel ühhes üles. Nende armsa pissikestele, ütles Anton, peame homme hommiko ühte isse, ärranist rõmo teggema. Meie peame neile üks joulo, pu walmistama; sest ni kui monnes lohhas se söim, ni on monnes lohhas ka jälle joulo, pu modis. Kristjan peab omma lastele armo pärast waetwaks wotma, weel tänna õsel liggidalt metfist ühte nort luselest tua. Need tarwitussed sedda puud wälja eh, hitada, ollen minna ühhes tonud. Minna jätfin omma kutsari, kellel hobbofed jo ollid ärra.

wässiinud, Tuhhæorgo mahha, ja ollen jalla teed ülle fige mäggede sija ruttanud; agga homme hommiko enne walged peab mo töld mo laefa ja teiste asjadega sija joudma.

Teisel hommitul, wägga warra, kui lapsed weel rahho ja maggusašte maggasid, ollid jo sured innimesesed majas kif sedda joulo: puud ülles seädmas ja walmistamas. Üks noor illus kuse: pu pakso rohheliste õlstege sai toa nurka aklente wahhele ülles seädetud. Kui töld olli wälja kramitud, teggi Anton ühhe sure karpil lahti, kus pea kif, mis lastele woib rõmo tehja, sisse olli pantud. Temma ripputas need piisikesesed kinkitusesed — kallid ounad, kif suggust sukrust tehtud asjad, kännad kornikesesed täis sukrust tehtud mandlid, krantsid kunsilikko lilledest rosi ehk taewa karmu sinnise paeladega ehhitud, ja weel kif suggosed ilgawad mängi asjad pu õlste külge. Temma moistis kif wägga illusašte seäda. Müüd wottis ka ühhe paritõssinad piisikesi plek lampisi wälja, kuhho wahha olli sisse lastud. Temma ripputas neid otte wadates, ni et need sedda puud walgu: tasid, agga mitte pollema ei sütand, õlste külge. Kui kif walmis olli läksid Katrina ja Lowisa, neid lapsi ülesärratama. Agga nemmad ei tohhi enne tulla, ütles Anton, kui minna ollen lampid pollema sütand ja kui emma kutsub.

Kui lapsed joulo kinkitussest kuulsid, olli nell tohhe unni ärra laddunud. Ei joutud

neid rutto kül ridisfe panna. **Wimats** hüdis emma: „nüüd tulge!“ Need lapsed kargasid ruttoga tuppa — agga jäid tulle walgussest ja nende asjade ilgamisest ötse kui söggestud äkkiselt seisma. Illo ja rõmo pärrast ülle selle koggematta illo ei sanud nemmad esitels räkida. Nemmad watasid üksi-filmi lahtiste sudega selle immelikko pu-illo ja selle paistmist. Nende rohkeliste ökste klantsiminne, nende lampide, mis seäl wahhel kui tahhed kargasid, nende punnaste ounte, kuld-kollaste pirnide, ja mu ilgawad asjade näggeminne olli nende melest kil üks moistmatta asfi. Nemmad ei teadnud mitte, kas se olli ilmsi woi unnenäggo. **Wimats** hüdisid fures rõmus: „oh mis illus, oh mis armas.“ „Ühte nisuggust puud, ütles Prants, mis ni illus on ja talwel ni mitmesuggused wiljad kannab, polle meie metsas wist mitte leida.“ „Di, ütles Klara, sesuggused puud kas wawad agga Paradisis, ehk koggoniste taewas üksi. Eks polle tössi, emma, Kristus se lapsote on meile sedda puud saatnud?“ „Nida kui se siin on, kül mitte, ütles emma. Siiski on sedda Kristus, kis üks ford kui lapsote söimes maggas ja nüüd taewas on, sedda rõmo teile walmistand. Gest kui temma pollets meile sündinud, siis ei teats meie ühtegid joulo rõmuft ehk joulo finkitussest.“ „Hea kül, ütlesid need lapsed, meie tahhame tedda ka öiete armastada ja temma mele järrele ellada. Temma on jo

ni wägga hea, ja temma armastab jo ni wägga neid lapsi. Sesuggust rõmo, mis temma meile on teinud, polle weel ühhel inimesesil ilma peäl olnud."

Wanna emma ütles: "se on küll tõsi, üks suur innimenne ei woi ennam sedda rõmo tunda, mis teie nüüd kui lapsed tunnete. Ilmsüta lapsed on need kige õnsamad lomad siin ilma peäl; nende rõõm on puhhas ja selge. Summal hoitko teid ilmsüta ja head!" "Oh, ütles temma teiste wasto, suurte inimeste rõõm saab wägga tihti häddast ja murrest, au ihhaldamisest, rahha armastamisest, mu pahha himmodest, ja wahhest ka weel ommast pahhast süddame teadmisest wihaaks tehtud. Sellepärast on se üks kallid, tõsine sanna mis meie jummalik Ünnisteggija ütleb: Kui teie pattust ei pöra ja ei sa ni kui need lapsõksed, siis ei sa teie mitte taewa riki sisse minnema."

Wanna isä ütles: selle joulo-pu pruul on wägga mo mele järrele. Se on hea ja tarf nou meie wanna wannamil, et nemmad selle peäle mõtlefid, need kallid fristlikko rõmopühhad mitme wiisi peäle lastele rõmo päwiks walmistada. Se lapselik rõõm teeb nendele need Issanda pühhad armsaks ja kalliks, ja walmistab nende süddamit, sest üllemast pühhade rõmusest, sest õnsusest, mis meile kigile on walmistud, osalisest sama. Tännasest päwast peab siin majas igga joulo laupäwa

õhto nende armsa piisikestele üks joulo : pu
haljendama. Kui se siis ka polle mitte ni
uhkeste ehhitud, kui se siin, siis ei sa se neile
wähhäm römo teggema. Wähhä agga on tar-
wis, lastele römo tehjes ; monned ounad, pir-
nid, üllekullatud pähtled on jo kül, kui par-
remad polle. Ei ükski wist sa sedda lijaks
piddama, lastele üht ilmsüta tarwilikko römo
tehja. Minna mötlen ka, et joulo : pu meile
laste kaswatamisse jureks saab sureks kaswuks
ollema, temma woib meid, wist kelata, tihti
witsa prukimast. Lapsed, kis üks kord ühte
joulo : puud on näinud, rõmustawad wist terve
aasta selle peäle, ja sawad wist enneminne
kuulma, kui nendele ütteldas : kui teie sanna
ei tule, siis ei sa teie mitte joulo : puud ! —
kui witsa hirmo kuleksid.

Need wannemad ja wanna wannemad tän-
nasid nüüd Antoni selle palju römo eest, mis
temma nende lastele ja lapse lastele olli tei-
nud. „Se on tühhi asj, ütles temma, se polle
selle jotto wäärt. Agga ma pean teid palluma,
et ka teie monda piisikest joulo finkitust minno
käest mitte ärra ei põlga.“ Temma teggi nüüd
laekast lahti, mis ühhes toa nurkas seisis.
„Sedda laekast, ütles temma, ollete teie min-
nule rohkeste täidetud reisi peäle ühhes and-
nud ; nüüd on se õige ja kohhus, et teie sedda
koggoniste tühjalt taggasi ei sa.“ Temma andis
wanna emmandale kallid kassofad ja sidi riet.

„Se on jo hea laste kohhus, ütles temma, omma wanna wannemid külma talwe ajal sojas piddada.“ Selle nore emmandale ja kahhele neitsile andis temma rohelist sidi-riet kleitideks, sidi kaela rättifuid Mailandi maalt ja teisi naeste rahwa ehtid. Kristjanile sai üks kallis kahhe rauaga püs, selle laad olli Saksamaa pähklepust tehtud ja wägga tännaste hõbbedaga wälja ehitedud. „Teie, armas isä, ütles Anton wanna isäanda wasto, ei pea nüüd mitte ennam jahhi peäle minnema; teie peate nüüd ommast surest waewast wälja puhkama. Teile on kinnitust ommal wannal eal tarwis. Se kow seäl on täis poddelid sest tige parremast jodawa winast Reini jõe ärest. Sa siin on üks peker selle tarwis.“ Anton andis temmale ühhe hõbbe pekri, mis sissest olli kangeste ülle fullatud. Wäljast poolt ollid ühhe tamme õkstest krantsi sees need sannad sisse kirjutud: „Minno armsa isä Wridrik Krünwaltille 1740 aastase joulo laupäwa mäletusseks, on sedda 1758 aasta joulo laupäwa õhtul andnud, temma tännolik poeg Anton Kroner.“ Se wanna isä andis nuttes ümber Antoni kaela. Agga Anton andis temmale weel ülle selle üks trul fuld rahha. „Teie, armas isä, ütles temma, ollete paljo rahha minno peäle ärrakullotanud. Se olleks üllekohhus, kui teie teised lapsed ja lapselapses peaksid sellepärast wähhäm sama.“ Se ausa

wanna mees panni immeks ja ei tahtnud jeeva
 kinkitus wasto wotta. Agga Anton ütles: „se
 polle suur kinkitus minno poolt. Se arms-
 linne Würst on minnule ni rohkeste kinkinud,
 ja temma kinkitus teggi minnule kohheforrast
 rõmo, et mul selle läbbi woimalikkus sai, teile
 ühte wanna wölga, mis ma muidogi millalgi
 ei joua ärra maksta, nattuge ärratasuda.“

Kif teised seäl ümber seisjad pandsid wägga
 immeks. Agga se wanna emmand ütles: „oh
 Anton, kuida meie olleks sel joulo laupäwa
 öhtul, kui sa esimest korda meie majasse tullid,
 sedda woinud möttelda, et sa meile üksford
 ühte ni rõõmsad joulo laupäwa öhtad piddid
 walmistama, ja armolisse Würsti jures meie
 eest rääkimisega meid ni surest häddast ärra-
 peästma, ja meile kif, mis meie sinnule olleme
 teinud, ni rohkeste ärratasoma!“ „Sedda
 on Jummal teinud, ütles Anton. Temma satis
 mind teie majasse; et teid ja mind rohkeste
 õnnistaks. Temma nimmi olgo fidetud!“

„Siiski, ütles nüüd Anton, lubbage mulle
 nüüd, et ma kohhe ärrareisin.“ „Mis, kuida,
 mispärrast?“ hüüdsid kif immeks pannes.
 Agga temma ütles: „minna sõidan nüüd Ri-
 dingri herra jure. Ma lodan et ma seäl weel
 firrito woin minna, ja omma talli meistrile
 omma minneki läbbi foggematta rõmo tehja,
 ja tedda öhto ühhes sia tua. Siis tahhame
 seed teised pühhad, ja kif tehjed wanna aasta

päwad õige rõõmsaste ühhes koos lõppetada. „Kif ollid Antonid tõlda saatmas. Ohtul tulli Anton omma õppetaja, meistriga taggasi, ja seal wannas metsahoitja majas üfsikus metsas elasid nüüd neil päwil ni õnnelikud innimesed, kui neid agga wois maa peäl ellamas olla.

Mis Antoni eddaspiddisest elust weel olleks räkida, se on lühhidelt se: Antan pallus sedda wanna isfandad ja temma maja emmandad, et nemmad omma tüttre Lowisa temmale abbasaks lubbasid. Mollemad lubbasid sedda rõmoga. „Oh Lowisa, ütles wanna emmand, se fõrd, kui sa Antonile sedda ownafest joulofikitusfeks andsid, ei mõttelud minna wist sedda et temma sind kui omma pruti üks fõrd pididi Altri ette wima.“ Need pulma-piddud ollid weel need õige rõõmsamad piddud, mis ellades seal metsahoitja majas ollid petud. Anton õstis ennesele ka würsti linnas ühhe maja, ja temmal olli kui ühhel targal maal, meistril ikka palju malimist, ja temma ellas omma armsa Lowisaga õige rahholikkumad ello.

Tulleswal kewwadel tulli se Würst foggemma omma jahhi-losfi peäle Kaljonurka, ja toi sedda wanna metsa-fõhto Milleri herrad ja ühte woõra maa meest kis metsa asjades tart olli ennesega ühhes. Üllem metsahoitja Kõrkja herra olli wägga ehmatand, ja ei lootnud sest armolikkust woõrusfests ennesele palju head tullesma. „Teie olete üle minno käs,

fude astunud, „ ütles Würst temmale. „ Minna olleks pea, teie walle firjade järrele, sedda wanna metsahoitjad ammetist lahti teinud, ja mõtlesin jo, sedda uort metsahoitjad ühhe alla ma ammeti peäle seada; agga sedda foggona, suggowõssa ni ilma armota majast wälja ajada, kui teie nou olli, se polnud millalgi minno tahtminne. — Siiski eesiteks tahhame need metsad järrele wadata.”

Üllema metsahoitja herra jäggo metsa olli ühhe wägga santi korra peäl. „ Nende paperite peäl mis temma üllesandis, ütles Würst, olli kif wägga heaste. Seäl olli kif ni illusaste firjotud ja malitud, ni kui trüffitud. Agga metsas leian ma sedda teisiti. Monne kohha peäl on paljo ennam puid seisnud, kui reh, nungi peäl on üllesantud. Temma on mind petnud.” Rõrkja herra olli, ni kui se ta pär, rast ilmsiks sai, ühhe liggidalt raua sullata, misse wabriku peäle aeg ajalt monni tuhhat sülda puid ennam ärra andnud, ennam kui temma rehningi peäle üllesandis. Temma olli, et ta ni uhkeste kui üks Würst ellas, omma warrandust kif ärrapillanud, peälegi weel wõl, ga teinud ja omma Würsti head sallaja war, rastand. Würst laskis tedda ammetist lahti, ja käs kis, temmal sedda lahjo ärra maksta. Se waene Rõrkja herra ellas näüd omma piisikesse moisa peäl wägga waesel wifil.

Selle wanna metsahoitja isfanda jaggo metsa leidis Würost kige parrema korra peäl. Temma tulli isse temma majasse, kitis selle wanna mehhele omma rahho ollemist, laskis ennese ette kii temma perret tulla ja rätis igga ühhega wägga söbralikkult. Enne kui ta omma halli runa selga istus, ledda üks ratso sullane olli ukse ees kinnipiddand, ütles ta Kristjanile : „Sinna olled nüüd metsahoitja ; olle ka eddas, piddi ommas ommetis ni tubli !“ „Teie, ütles Würost wanna isfanda wasto, ollete küll kaunis wanna ; agga ommeti weel kaua mitte se nödher wanna mees, ni kui Körtja herra teid ütles ollema. Teie ollete omma wannadusse pärrast weel kaunis tuggew ; minua ei woi teid ommast tenistussest weel mitte lahti lasta. Teie sate mind moistma, kui minna teile ütlen : Säge terweks, üllemmetsahoitja herra !

A. Umbliä.

